

**Szczegółowe wymagania przedmiotowego oceniania z przedmiotu „Historia”
dla liceum ogólnokształcącego i technikum**

Klasa 1

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
1. Historia jako nauka	Uczeń: - formułuje definicję historii - wymienia rodzaje źródeł historycznych	Uczeń: - wymienia rodzaje źródeł historycznych i podaje przykłady źródeł każdego rodzaju - przedstawia periodyzację dziejów	Uczeń: - wyjaśnia problemy, jakie mogą się pojawić przy podziale dziejów - wyjaśnia rolę archeologii	Uczeń: - wyjaśnia pojęcie: historiografia - wymienia nauki pomocnicze historii i przedstawia, czym się zajmują	Uczeń: - wyjaśnia, jakie korzyści i trudności wiążą się z poszukiwaniem informacji z historii w internecie - na dowolnym przykładzie pokazuje, czego możemy się dowiedzieć ze źródła ikonograficznego
I. PRADZIEJE I HISTORIA STAROŻYTNEGO WSCHODU					
* 2. Rewolucja neolityczna	Uczeń: - pokazuje na mapie tereny Żyznego Półksiężycza - wyjaśnia, na czym polega przejście z koczowniczego na	Uczeń: - przedstawia, jak żyli ludzie w paleolicie, a jak w neolicie, używając nazw tych epok - umiejscawia w czasie rewolucję neolityczną	Uczeń: - posługuje się poprawnie terminem: rewolucja neolityczna - wymienia przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej	Uczeń: dzieli przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej na społeczne, gospodarcze i kulturalne	Uczeń: przedstawia przykładowe budowle megalityczne i hipotezy z nimi związane

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	osiadły tryb życia, i umiejscawia je w czasie	i dostrzega, że jest to proces długotrwały		- wskazuje na mapie najstarsze miasta i zna czas ich powstania - charakteryzuje warunki naturalne miejsc, gdzie powstały najstarsze miasta (Jerycho i Çatalhöyük)	
3. Cywilizacje starożytnej Mezopotamii	Uczeń: - pokazuje na mapie tereny Mezopotamii i przykładowe miasta sumeryjskie (Ur, Uruk) - rozumie i poprawnie posługuje się terminami: system irygacyjny, pismo klinowe, kodeks Hammurabiego	Uczeń: - wymienia różne cywilizacje, które istniały w rejonie Mezopotamii (sumeryjską, babilońską) w kolejności chronologicznej - charakteryzuje religię mieszkańców Mezopotamii	Uczeń: - wymienia osiągnięcia cywilizacji sumeryjskiej - charakteryzuje ustrój państw cywilizacji starożytnej Mezopotamii - formułuje zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego	Uczeń: - umiejscawia w czasie i przestrzeni imperium Sargona Wielkiego - formułuje i nazywa zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego - wyjaśnia, na czym polegał system pałacowy - porównuje osiągnięcia cywilizacji starożytnej Mezopotamii - poprawnie posługuje się terminami: system irygacyjny, politeizm, ziggurat, pismo klinowe	Uczeń: - wyjaśnia, do czego może być źródłem dziewiętnastowieczna wizja miasta Nimrud zamieszczona w podręczniku - wymienia inne niż w podręczniku osiągnięcia kultury sumeryjskiej i babilońskiej

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
4. Starożytny Egipt	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny starożytnego Egiptu • wie, kim był faraon • wymienia przykładowych bogów egipskich	Uczeń: • przedstawia strukturę społeczną w starożytnym Egipcie • wymienia uprawnienia faraona • wymienia przykładowe osiągnięcia kultury egipskiej, w tym pismo • charakteryzuje gospodarkę egipską	Uczeń: • charakteryzuje pozycję poszczególnych grup społecznych w państwie faraonów • przedstawia osiągnięcia kultury egipskiej • charakteryzuje religię egipską • przedstawia cechy sztuki egipskiej • zna atrybuty przykładowych bogów egipskich	Uczeń: • przedstawia związki między religią, sztuką a władzą w starożytnym Egipcie (np. mumifikacja, piramidy, faraon jako syn boga) • wyjaśnia, dlaczego w Egipcie kapłani mieli wysoką pozycję • zna symbole władzy faraona i rozpoznaje wizerunki niektórych bogów egipskich	Uczeń: • wyjaśnia pojęcie: monarchia despotyczna • porównuje monarchów despotycznych Mezopotamii z faraonem (na podstawie samodzielnie zebranych informacji)
5. Dzieje i religia starożytnego Izraela	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny Palestyny • wymienia zasady judaizmu • posługuje się terminami: judaizm, Tora, Arka Przymierza	Uczeń: • przedstawia biblijne dzieje Izraela związane z Mojżeszem, Dawidem i Salomonem • posługuje się terminami: mesjasz, prorok, monoteizm, Talmud	Uczeń: • przedstawia biblijne dzieje Izraela związane z postacią Abrahama i niewolą babilońską • posługuje się terminami: rabin, menora, synagoga, świątynia	Uczeń: • wymienia symbole ważne dla judaizmu i wyjaśnia ich rolę • wyjaśnia różnicę między świątynią a synagogą • posługuje się poprawnie terminem: diaspora	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego przez stulecia Żydzi żyli w diasporze
* 6. Starożytne Indie i Chiny	Uczeń:	Uczeń: • przedstawia podział społeczeństwa	Uczeń: • charakteryzuje cywilizację Indusu	Uczeń:	Uczeń: • wyjaśnia, co z kultury i religii starożytnych

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	• pokazuje na mapie tereny cywilizacji starożytnych Indii i Chin • przedstawia podstawowe zasady hinduizmu, buddyzmu i konfucjanizmu	starożytnych Indii, posługując się terminem kasta • wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji chińskiej	• porównuje hinduizm z buddyzmem • wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej	• przedstawia sytuację polityczną w starożytnych Chinach • wyjaśnia związki konfucjanizmu z funkcjonowaniem państwa • wymienia dorobek piśmienniczy starożytnych Indii	Indii i Chin przetrwało do dnia dzisiejszego
II. ŚWIAT STAROŻYTNÝCH GREKÓW					
7. Hellada i jej mieszkańcy	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny Półwyspu Bałkańskiego i opisuje jego warunki naturalne • wymienia niektóre cechy polis	Uczeń: • przedstawia cechy polis i wyjaśnia związek między jej powstaniem a warunkami naturalnymi panującymi na Półwyspie Bałkańskim • wymienia występujące w poleis ustroje • wymienia niektóre przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej i umiejscawia je w czasie	Uczeń: • wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej • pokazuje na mapie obszar skolonizowany przez Greków • wymienia etapy zakładania kolonii	Uczeń: • charakteryzuje pozycję arystokracji w polis • charakteryzuje ustroje poleis greckich • przedstawia kontakty Greków z Fenicjanami	Uczeń: • wymienia skutki wielkiej kolonizacji greckiej • dzieli te skutki na skutki dla poszczególnych poleis, dla całego świata greckiego, dla innych ludów, z którymi zetknęli się Grecy • charakteryzuje kultury minojską i mykeńską

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
8. Sparta – państwo żołnierzy	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny Sparty (polis i ziemie przez nią podbite) • wymienia organy władzy w Sparcie • wymienia grupy społeczne w Sparcie i wskazuje, które z nich miały prawa polityczne • rozumie termin: spartańskie warunki •	Uczeń: • wymienia przykładowe uprawnienia organów władzy w Sparcie • charakteryzuje wychowanie spartańskie	Uczeń: • wyjaśnia związki między wychowaniem spartańskim a funkcjonowaniem polis • charakteryzuje grupy społeczne występujące w Sparcie	Uczeń • wyjaśnia, jak wychowanie spartańskie wpływało na kulturę Sparty • przedstawia rolę Likurga w historii Sparty • uzasadnia, że w Sparcie panował ustrój oligarchiczny.	Uczeń: • przedstawia sposób podejmowania decyzji na zgromadzeniu obywateli • charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Sparty • charakteryzuje rolę geruzji w systemie ustrojowym Sparty
9. Ateny	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny Aten (polis i Attykę) • wymienia organy władzy w Atenach w V w. p.n.e. • wymienia grupy społeczne w Atenach i wskazuje, kto miał prawa polityczne w V w. p.n.e.	Uczeń: • charakteryzuje demokrację ateńską w czasach Peryklesa • wyjaśnia, w jaki sposób Perykles zachęcał obywateli Aten do udziału w życiu publicznym • wymienia najbardziej znane zabytki ateńskie	Uczeń: • przedstawia reformy Drakona i Klejstenesa • charakteryzuje społeczeństwo ateńskie • ocenia zalety demokracji ateńskiej	Uczeń: • przedstawia reformy Solona • wskazuje związki między rozwojem demokracji i kultury w Atenach • ocenia wady i zalety demokracji	Uczeń: • charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Aten • porównuje pozycję obywateli w Atenach i Sparcie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
10. Wojny w świecie greckim	Uczeń: • pokazuje na mapie Maraton, Termopile i Salaminę • przedstawia przykładowe przyczyny i skutki wojen grecko-perskich • rozumie termin: falanga.	Uczeń: • przedstawia ekspansję perską w Azji Mniejszej i jej konsekwencje • opisuje przebieg wojen grecko-perskich • rozumie termin: hoplita.	Uczeń: • omawia charakter wojen w świecie greckim • przedstawia skutki wojen grecko-perskich	Uczeń: • omawia przyczyny i skutki wojny peloponeskiej • wyjaśnia, co pozostało do dnia dzisiejszego z tradycji wojen grecko-perskich	Uczeń: • przedstawia polityczną i militarną rolę Aten i Sparty w świecie greckim w V–IV w. p.n.e.
11. Aleksander Wielki. Podboje i ślady w kulturze	Uczeń: • pokazuje na mapie Macedonię i tereny opanowane przez Aleksandra Wielkiego • wymienia najważniejsze bitwy stoczone przez Aleksandra Wielkiego • rozumie pojęcie: kultura hellenistyczna	Uczeń: • przedstawia działania Filipa II wobec Greków • wymienia przykładowe działania Aleksandra Wielkiego wobec ludów podbitych • wyjaśnia pojęcie: monarchia hellenistyczna	Uczeń: • charakteryzuje reformy Filipa II w Macedonii • charakteryzuje politykę Aleksandra Wielkiego na podbitych terenach	Uczeń: • ocenia trwałość działań podejmowanych przez Aleksandra Wielkiego na Wschodzie	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Issos jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii • wyjaśnia, dlaczego Aleksander Macedoński jest uważany za jednego z największych wodzów w historii
12. Religia i kultura Greków	Uczeń: • wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty, rozpoznaje ich wizerunki	Uczeń: • rozpoznaje style architektoniczne i podaje przykłady zabytków architektury greckiej	Uczeń: • wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju filozofii w starożytnej Grecji • wymienia osiągnięcia starożytnych Greków	Uczeń: • wyjaśnia związki sportu i teatru z religią starożytnych Greków	Uczeń: • przedstawia wpływy i motywy kultury greckiej w późniejszych epokach

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	- wymienia najważniejsze poglądy Sokratesa - wymienia przykładowe osiągnięcia kultury greckiej (przede wszystkim z dziedziny literatury)	- przedstawia formy kultu w starożytnej Grecji - wymienia najważniejsze poglądy Platona i Arystotelesa i zna założone przez nich szkoły filozoficzne	przedstawia rolę teatru i igrzysk w życiu Greków	przedstawia założenia stoicyzmu, epikureizmu i cynizmu	przedstawia wpływy kultury greckiej we współczesnym świecie
III. IMPERIUM RZYMSKIE					
13. Rzym – od królestwa do republiki	Uczeń: - pokazuje na mapie Półwysep Apeniński i Rzym - wymienia najważniejsze urzędy republiki rzymskiej - wymienia podstawowe grupy obywateli rzymskich	Uczeń: - porównuje warunki naturalne Półwyspu Apenińskiego i Półwyspu Bałkańskiego - wymienia organy władzy republiki rzymskiej i ich przykładowe kompetencje	Uczeń: - opisuje początki Rzymu - wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze społecznej Rzymian - charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej	Uczeń: - wyjaśnia związek symboliki związanej z Rzymem z legendą o założeniu miasta - wskazuje elementy monarchiczne, oligarchiczne i demokratyczne w ustroju republiki rzymskiej - wskazuje mocne i słabe strony tego ustroju	Uczeń: - charakteryzuje kulturę Etrusków - przedstawia wpływ Etrusków na Rzymian
14. Ekspansja terytorialna Rzymu	Uczeń: pokazuje na mapie obszary opanowane przez Rzymian	Uczeń: charakteryzuje armię rzymską	Uczeń: omawia przyczyny ekspansji terytorialnej Rzymu, biorąc również	Uczeń: przedstawia rzymskie podboje w okresie republiki, umieszczając je w czasie	Uczeń: porównuje ekspansję Rzymu z wielką kolonizacją grecką

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	przedstawia organizację terenów podbitych w Italii i poza nią	- wskazuje różnice w organizacji terenów podbitych w Italii i poza nią - charakteryzuje położenie niewolników w Rzymie - wyjaśnia pojęcie: <i>Imperium Romanum</i>	pod uwagę rzymskie pojmovanie wojny przedstawia wojny punickie	wyjaśnia przyczyny i skutki wojen domowych w I w. n.e.	charakteryzuje politykę wewnętrzną Juliusza Cezara
15. Cesarstwo rzymskie	Uczeń: - pokazuje na mapie rozrost imperium rzymskiego w okresie cesarstwa - wymienia najważniejsze cechy pryncypatu	Uczeń: - charakteryzuje ustrój cesarstwa rzymskiego w okresie pryncypatu - wyjaśnia pojęcie: romanizacja	Uczeń: - przedstawia dojście do władzy Oktawiana Augusta i jego politykę - przedstawia ekspansję terytorialną Rzymu w okresie cesarstwa i umiejscawia ją w czasie.	Uczeń: - ocenia skuteczność polityki Oktawiana Augusta - omawia czynniki, które sprzyjały romanizacji - wyjaśnia termin: <i>pax Romana</i>	Uczeń: charakteryzuje rządy dwóch cesarzy z I–III w. i wyjaśnia, dlaczego ich rządy były, jego zdaniem, ważne dla cesarstwa rzymskiego
16. Religia i kultura Rzymian	Uczeń: - wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty - wymienia budowle charakterystyczne dla Rzymu	Uczeń: - charakteryzuje religię i literaturę rzymską - wskazuje na specyfikę prawa rzymskiego (formułowanie norm ogólnych)	Uczeń: - wskazuje wpływy greckie w kulturze rzymskiej - przedstawia cechy sztuki rzymskiej	Uczeń: - przedstawia znaczenie prawa rzymskiego - wyjaśnia różnice między igrzyskami greckimi a rzymskimi	Uczeń: przedstawia wpływy kultury rzymskiej we współczesnym świecie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	wymienia przykładowych autorów rzymskich	przedstawia funkcje budowli rzymskich (łuk triumfalny, akwedukt, termy)	wymienia twórców kultury rzymskiej i ich dzieła	ocenia wpływ kultury antycznej na późniejsze epoki	
17. Chrześcijaństwo w świecie rzymskim	Uczeń: - pokazuje na mapie przykładowe pierwsze gminy chrześcijańskie - wymienia zasady chrześcijaństwa	Uczeń: - przedstawia przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w świecie rzymskim - przedstawia strukturę gmin chrześcijańskich	Uczeń: - przedstawia sytuację w Palestynie w okresie działania Jezusa - wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan przez władze rzymskie - przedstawia proces kształtowania się kanonu Pisma Świętego i zasad wiary (sobór nicejski)	Uczeń: - przedstawia sytuację w Palestynie w I w. n.e. - opisuje symbolikę związaną z chrześcijaństwem - przedstawia zmianę pozycji religii chrześcijańskiej w cesarstwie rzymskim w IV w. n.e.	Uczeń: - przedstawia sylwetkę cesarza Juliana Apostaty - wyjaśnia różnicę między męczennikiem a wyznawcą
18. Upadek cesarstwa rzymskiego na Zachodzie	Uczeń: - pokazuje na mapie orientacyjny podział na część wschodnią i zachodnią cesarstwa - wyjaśnia pojęcia: tetrarchia i dominat	Uczeń: - wymienia przyczyny kryzysu cesarstwa w III w. - charakteryzuje reformy Dioklecjana	Uczeń: - wskazuje różnice między częścią wschodnią a zachodnią cesarstwa rzymskiego - przedstawia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	Uczeń: - przedstawia wzrost znaczenia barbarzyńców w cesarstwie rzymskim - przedstawia konsekwencje najazdu Hunów pod wodzą Attyli - przedstawia działania Odoakra	Uczeń: przedstawia stosunek różnych plemion germańskich do cesarstwa rzymskiego w III–V w.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. EUROPA Wczesnego Średniowiecza					
19. Bizancjum	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar cesarstwa bizantyjskiego • przedstawia rolę Konstantynopola • przedstawia podział w religii chrześcijańskiej	Uczeń: • wymienia przykładowe zabytki sztuki bizantyjskiej • pokazuje na mapie obszary zajęte przez cesarza Justyniana • wymienia cechy ustroju cesarstwa bizantyjskiego • posługuje się terminem: schizma wschodnia	Uczeń: • charakteryzuje ustrój i gospodarkę cesarstwa bizantyjskiego • charakteryzuje okres panowania cesarza Justyniana • przedstawia konsekwencje schizmy wschodniej • wymienia cechy kultury bizantyjskiej	Uczeń: • wyjaśnia przyczyny schizmy wschodniej • ocenia zasługi cesarza Justyniana dla cesarstwa bizantyjskiego • wskazuje związki i wpływy cesarzy bizantyjskich w Kościele	Uczeń: • wyjaśnia, na czym polegał spór o obrazy (ikonoklazm) w Kościele Wschodnim
20. Świat islamu	Uczeń: • pokazuje na mapie obszary opanowane przez Arabów • wymienia filary islamu • wymienia dwa najstarsze odłamy islamu	Uczeń: • przedstawia działalność Mahometa • wyjaśnia różnice między odłamami islamu	Uczeń: • przedstawia organizację polityczną i religijną świata arabskiego po przyjęciu islamu • charakteryzuje kulturę arabską	Uczeń: • przedstawia sytuację na Półwyspie Arabskim przed działalnością Mahometa • ocenia wpływ kultury arabskiej na kulturę europejską	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Poitiers jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii
21. Narodziny i rozwój państwa Franków	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar monarchii frankijskiej za	Uczeń: • przedstawia na mapie etapy ekspansji państwa Franków	Uczeń: • przedstawia rolę Chlodwiga	Uczeń: • charakteryzuje gospodarkę monarchii Karola Wielkiego	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Karol Wielki jest wymieniany jako jeden

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	panowania Karola Wielkiego • przedstawia dążenia Karola Wielkiego do odnowienia cesarstwa rzymskiego • pokazuje na mapie postanowienia traktatu w Verdun	• charakteryzuje okres rządów Pepina Małego (Krótkiego) • przedstawia organizację państwa Franków	w kształtowaniu się państwa Franków • przedstawia cały proces kształtowania się państwa frankijskiego • podaje definicję monarchii patrymonialnej • wymienia cechy renesansu karolińskiego	• uzasadnia, że państwo frankijskie było monarchią patrymonialną • wyjaśnia, dlaczego mówimy o renesansie karolińskim	z prekursorów zjednoczonej Europy
22. Nowe państwa w Europie Zachodniej. Początki feudalizmu	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar monarchii ottońskiej • charakteryzuje rządy dynastii ottońskiej i jej dążenie do odnowienia cesarstwa rzymskiego • wyjaśnia pojęcia: senior i wasal	Uczeń: • wyjaśnia ideę cesarstwa uniwersalistycznego Ottona III • wyjaśnia, dlaczego doszło do odnowienia cesarstwa na terenie Rzeszy • przedstawia hołd lenny i jego znaczenie • wymienia obowiązki wasala i seniora	Uczeń: • przedstawia sytuację w Anglii i na Półwyspie Apenińskim po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • charakteryzuje drabinę feudalną (podział społeczeństwa)	Uczeń: • przedstawia sytuację na Półwyspie Iberyjskim po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • wskazuje różnice między systemem lennym a drabiną feudalną • poprawnie używa pojęć: hołd lenny, inwestytura, immunitet	Uczeń: • przedstawia związki Ottona III z cesarzami bizantyjskimi i wyjaśnia, jaki to miało wpływ na koncepcje polityczne Ottona III
23. Powstanie państw w Europie Północnej	Uczeń: • pokazuje na mapie pierwsze państwa	Uczeń:	Uczeń: • wyjaśnia dlaczego święci Cyryl i Metody są	Uczeń:	Uczeń: • charakteryzuje kulturę ludów skandynawskich

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
i Środkowo-Wschodniej	słowiańskie i główne trasy wypraw wikingów wie, kim byli święci Cyryl i Metody.	- charakteryzuje działalność Cyryla i Metodego - wymienia przyczyny ekspansji wikingów	nazywani Apostołami Słowian - przedstawia konsekwencje wypraw wikingów - przedstawia proces powstawania państwa węgierskiego.	- przedstawia genezę pojawienia się Słowian w Europie - ocenia wkład Cyryla i Metodego w rozwój kulturalny Słowian - przedstawia proces powstawania państwa bułgarskiego	
24. Papiestwo i cesarstwo	Uczeń: - przedstawia spór Henryka IV z papieżem Grzegorzem VII - wymienia postanowienia konkordatu wormackiego	Uczeń: - przedstawia reformy przeprowadzone w Kościele w X i XI w. - charakteryzuje skutki sporu o inwestyturę - rozumie pojęcie: <i>christianitas</i>	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny kryzysu w Kościele w X–XI w. - posługuje się poprawnie terminami: symonia, nepotyzm, konkordat - wyjaśnia kulturową rolę zakonu benedyktynów we wczesnym średniowieczu	Uczeń: - wiąże przyczyny sporu o inwestyturę z pozycją i uprawnieniami władcy - wyjaśnia, w jaki sposób Kościół chciał się uniezależnić od władzy świeckiej	Uczeń: wyjaśnia poglądy Innocentego III na wzajemne relacje między władzą cesarską a papieską
V. EUROPA ROZKWITU I SCHYŁKU ŚREDNIOWIECZA					
25. Wyprawy krzyżowe i ich następstwa	Uczeń: pokazuje na mapie obszar objęty wyprawami krzyżowymi	Uczeń: pokazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie	Uczeń: pokazuje na mapie państwie utworzone	Uczeń: pokazuje na mapie obszary objęte rekonkwistą	Uczeń: przedstawia stosunek przykładowych władców bliskowschodnich do

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	- wymienia przykładowe przyczyny i skutki krucjat - wymienia przykładowych przywódców krucjat	- wymienia przyczyny i skutki krucjat, dzieląc je na polityczne, gospodarcze i religijne - wymienia zakony rycerskie i uczestników krucjat	przez krzyżowców na Bliskim Wschodzie - wyjaśnia związki między sytuacją w Europie a poparciem dla wypraw krzyżowych - przedstawia rolę zakonów rycerskich	- charakteryzuje specyfikę krucjaty ludowej i czwartej krucjaty - przedstawia przenikanie się wpływów kulturowych między Wschodem a Zachodem w wyniku krucjat	krzyżowców i chrześcijan przedstawia stosunek ludności arabskiej do wypraw krzyżowych
26. Przemiany gospodarcze na wsi	Uczeń: - przedstawia zmiany w sposobie uprawy roli, które zaszły w XII w. - posługuje się terminami: dwupolówka i trójpółówka - wymienia przykładowe skutki rozwoju rolnictwa	Uczeń: - charakteryzuje zmiany, które zachodziły w technice rolnej w XII–XIII w. - wymienia narzędzia, które przyczyniły się do rozwoju rolnictwa - przedstawia sytuację chłopów (ich pozycję i obowiązki)	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w technice rolnej wpłynęły na jej wydajność - przedstawia warunki życia chłopów - wyjaśnia przyczyny kolonizacji	Uczeń: - wskazuje rolę samorządu wiejskiego - wyjaśnia i ocenia konsekwencje rozwoju rolnictwa	Uczeń: - wyjaśnia, czym różniła się włość wczesnośredniowieczna od majątku z XII–XIII w. - wyjaśnia, dlaczego włość wczesnośredniowieczna była samowystarczalna
27. Miasta w średniowieczu	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny powstawania miast - przedstawia organizację przestrzeni miejskiej	Uczeń: - przedstawia proces powstawania i rozwoju miast - charakteryzuje organizację wewnętrzną miasta (władze,	Uczeń: - charakteryzuje strukturę społeczną mieszkańców miasta - wyjaśnia różnice w organizacji handlu	Uczeń: - ocenia rolę miast w rozwoju gospodarki średniowiecznej - wyjaśnia, czym była Hanza	Uczeń: na współczesnym planie miasta pokazuje jego elementy związane ze średniowieczem; uzasadnia swój wybór

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	definiuje termin: lokacja	organizacje rzemieślnicze)	lokalnego i międzynarodowego przedstawia rolę cechów i gildii	poprawnie posługuje się terminologią	przedstawia konflikty społeczne w średniowiecznym mieście
28. Przemiany polityczne późnego średniowiecza	Uczeń: - pokazuje na mapie obszar ekspansji Turków osmańskich - wymienia przyczyny i skutki wojny stuletniej - wyjaśnia termin: schizma zachodnia	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny i skutki schizmy zachodniej - przedstawia rolę Joanny d'Arc - charakteryzuje rozwój państwa krzyżackiego w Prusach	Uczeń: - przedstawia przemiany w Czechach i na Węgrzech w XIV i XV w. - przedstawia rolę Jana Husa - przedstawia rozwój państwa moskiewskiego	Uczeń: - przedstawia zmiany polityczne w Europie XIV i XV w. (Rzesza, Szwajcaria, Skandynawia, Hiszpania) - przedstawia zależności polityczne pomiędzy państwami europejskimi w XIV i XV w.	Uczeń: wyjaśnia, w jakich okolicznościach odwoływano się w XX w. do bitwy na Kosowym Polu
29. Społeczeństwo stanowe i kryzys późnego średniowiecza	Uczeń: - definiuje pojęcie: stan - przedstawia strukturę społeczeństwa stanowego - wymienia cechy monarchii stanowej - wymienia przykładowe przyczyny kryzysu gospodarczo-społecznego w XIV w.	Uczeń: - przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej w Anglii - przedstawia przyczyny i skutki epidemii dżumy w XIV w. - przedstawia pozycję poszczególnych stanów w państwie	Uczeń: - przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej we Francji i porównuje go z Anglią - wyjaśnia konsekwencje kryzysu demograficznego z II połowy XIV w.	Uczeń: - wskazuje cechy wspólne zgromadzeń stanowych w Europie XIII–XIV w. - ocenia możliwości awansu społecznego w XIV–XV w. - przedstawia związki między kryzysem demograficznym i gospodarczym	Uczeń: przedstawia biogramy Filipa IV Pięknego, Jana bez Ziemi i Henryka III ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w powstawaniu monarchii stanowych

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			• przedstawia proces kształtowania się stanów • wymienia przyczyny wystąpień chłopskich w XIV w.	a wystąpieniami chłopskimi w XIV w.	
VI. POLSKA W X–XIII WIEKU					
30. Państwo Mieszka I i Bolesława Chrobrego	Uczeń: • pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1000 • wymienia przyczyny chrztu Mieszka I • przedstawia okoliczności i postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Mieszka I oraz siedziby biskupstw i arcybiskupstwa • przedstawia wojny polsko-niemieckie za panowania Bolesława Chrobrego • przedstawia skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny przyłączone przez Bolesława Chrobrego • wyjaśnia rolę św. Wojciecha w budowaniu struktur kościoła w Polsce • charakteryzuje organizację państwa wczesnopiastowskiego	Uczeń: • wyjaśnia, co miało wpływ na kształt stosunków polsko-niemieckich za pierwszych Piastów • przedstawia rolę <i>Dagome iudex</i> • ocenia rolę chrztu i organizacji kościelnej w umacnianiu władztwa pierwszych Piastów • wyjaśnia rolę koronacji	Uczeń: • przedstawia wyniki badań archeologicznych, które powiększają naszą wiedzę o początkach państwa polskiego
31. Kryzys i odbudowa monarchii wczesnopiastowskiej	Uczeń: • pokazuje na mapie granice państwa piastowskiego ok. roku 1138	Uczeń: • przedstawia proces odbudowy państwa polskiego przez	Uczeń: • charakteryzuje panowanie Władysława Hermana	Uczeń: • przedstawia konsekwencje i kontrowersje związane ze sporem Bolesława	Uczeń: • wyjaśnia, czy zasady testamentu Bolesława Krzywoustego były wyjątkiem czy regułą

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	- wymienia przyczyny kryzysu monarchii piastowskiej - przedstawia ekspansję Bolesława Krzywoustego - przedstawia zasady testamentu Bolesława Krzywoustego	Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego - charakteryzuje stosunki Bolesława Krzywoustego z bratem Zbigniewem - wyjaśnia przyczyny kryzysu monarchii wczesnopiastowskiej.	- przedstawia stosunki Bolesława Śmiałego, Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego z Niemcami, wyjaśniając, co wpływało na zmiany we wzajemnych relacjach - wyjaśnia, dlaczego Bolesław Krzywousty podzielił Polskę na dzielnice	Śmiałego z biskupem Stanisławem - przedstawia konflikt Władysława Hermana z synami - ocenia, które działania Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego były ważne z punktu widzenia niezależności państwa	w Europie Środkowo-Wschodniej wyjaśnia, co pozwalało Bolesławowi Krzywoustemu na takie sformułowanie postanowień sukcesyjnych
32. Państwo polskie w dobie rozbicia dzielnicowego	Uczeń: - pokazuje na mapie poszczególne dzielnice i wymienia ich pierwszych władców - pokazuje na mapie straty terytorialne Polski w okresie rozbicia dzielnicowego	Uczeń: - przedstawia zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego w okresie rozbicia dzielnicowego - wymienia czynniki sprzyjające jednoczeniu ziem polskich w XIII w.	Uczeń: - przedstawia walki synów Bolesława Krzywoustego o władzę zwierzchnią - przedstawia ekspansje zakonu krzyżackiego w XIII w.	Uczeń: - przedstawia walki książąt piastowskich o Kraków - przedstawia ekspansję Mongołów - wyjaśnia, co i dlaczego sprzyjało jednoczeniu ziem polskich w XIII w.	Uczeń: - przedstawia stosunki książąt mazowieckich i kujawskich z Litwinami, Prusami i Jaćwingami - wyjaśnia ich wpływ na stosunki polsko-krzyżackie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
33. Przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich w XII–XIII w.	Uczeń: - wymienia główne postanowienia aktów lokacyjnych - wymienia przykładowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim	Uczeń: - przedstawia organizację władz we wsiach i miastach lokowanych na prawie niemieckim - charakteryzuje układ przestrzenny miasta lokowanego na prawie niemieckim - przedstawia podział społeczeństwa na stany	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny kolonizacji na prawie niemieckim - wyjaśnia różnice między kolonizacją niemiecką a kolonizacją na prawie niemieckim - przedstawia rolę cechów	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny kształtowania się stanów - przedstawia rozwój gospodarczy ziem polskich i wskazuje, jaką rolę odgrywały w nim lokacje - posługuje się poprawnie terminami: immunitet, lokacja, wolnizna, cystersi, czynsz, prawo magdeburskie	Uczeń: charakteryzuje sytuację ludności żydowskiej w Polsce XIII– XIV w.
VII. POLSKA W XIV–XV WIEKU					
34. Zjednoczenie Polski	Uczeń: - pokazuje na mapie ziemie, które mieli pod swoim panowaniem Przemysław II i Władysław Łokietek w 1320 r. - wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za	Uczeń: - charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Łokietka - przedstawia działania Władysława Łokietka w celu zjednoczenia ziem polskich	Uczeń: - przedstawia działania Wacława II w procesie jednoczenia ziem polskich - przedstawia pierwsze próby jednoczenia ziem polskich w II połowie XIII w.	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny problemów, z jakimi stykał się Władysław Łokietek, jednocząc ziemie polskie - wyjaśnia rolę koronacji w procesie jednoczenia ziem polskich.	Uczeń: - wyjaśnia, jaką władzę na Śląsku mieli królowie czescy - pokazuje obszar Śląska, nad którym królowie czescy sprawowali zwierzchnictwo

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	panowania Władysława Łokietka				
35. Polska pod rządami Kazimierza Wielkiego i Andegawenów	Uczeń: • pokazuje na mapie granice monarchii Kazimierza Wielkiego w roku 1370 • wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Kazimierza Wielkiego • wymienia działania gospodarcze Kazimierza Wielkiego	Uczeń: • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Kazimierza Wielkiego • charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego w dziedzinie administracji i prawa • wymienia postanowienia przywileju koszyckiego	Uczeń: • charakteryzuje stosunki polsko-czeskie za panowania Kazimierza Wielkiego • przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Ludwika Węgierskiego • wyjaśnia, jakie korzyści odniosła Polska z ekspansji na Ruś Halicką	Uczeń: • ocenia, co było największym osiągnięciem i największą porażką Kazimierza Wielkiego • charakteryzuje rządy Andegawenów w Polsce • wyjaśnia, dlaczego monarchię Kazimierza Wielkiego nazywamy monarchią stanową • poprawnie posługuje się terminem: Korona Królestwa Polskiego	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Ludwik Węgierski na Węgrzech uzyskał przydomek Wielki, a w Polsce jego panowanie jest oceniane źle
36. Pierwsi Jagiellonowie na polskim tronie	Uczeń: • wymienia przykładowe przyczyny unii w Krewie • wymienia postanowienia unii w Krewie • wymienia postanowienia I pokoju toruńskiego	Uczeń: • przedstawia skutki unii w Krewie • przedstawia przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim • wymienia postanowienia	Uczeń: • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Jagiełły • wymienia postanowienia unii w Horodle	Uczeń: • wymienia postanowienia przywileju czerwińskiego • wyjaśnia przyczyny wydawania przywilejów szlacheckich przez Władysława Jagiełłę	Uczeń: • przedstawia różnych kandydatów do ręki Jadwigi i wymienia powody, z powodu których zostali odrzuceni przez możnych polskich

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		przywileju jedlnieńsko-krakowskiego	• wyjaśnia, czy unia w Horodle była w pełni unią personalną • przedstawia rolę Pawła Włodkowica w sporze z Krzyżakami	• przedstawia okoliczności powołania na tron Kazimierza Jagiellończyka	
37. Polska w późnym średniowieczu	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar Prus Królewskich i Prus Zakonnych • wymienia postanowienia II pokoju toruńskiego • wymienia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego i konstytucji <i>nihil novi</i>	Uczeń: • przedstawia przyczyny i przebieg wojny trzynastoletniej • przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia politycznego szlachty • przedstawia strukturę sejmu walnego	Uczeń: • charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka • przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia gospodarczego szlachty • charakteryzuje instytucję sejmu walnego i jego rolę	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego ustrój, który powstał w Polsce, określamy mianem demokracji szlacheckiej • ocenia, czy politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka można określić mianem polityki dynastycznej	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Elżbieta Rakuszanka jest nazywana matką królów • przedstawia rolę jaką odegrali za panowania pierwszych Jagiellonów: biskup Zbigniew Oleśnicki, Filip Kallimach, Jan Długosz
VIII. KULTURA ŚREDNIOWIECZA					
38. Kultura wieków średnich	Uczeń: • wymienia cechy kultury rycerskiej	Uczeń: • przedstawia cechy kultury średniowiecza	Uczeń: • przedstawia rolę św. Tomasza z Akwinu	Uczeń: • przedstawia organizację uniwersytetów	Uczeń: • charakteryzuje literaturę średniowiecza tworzoną w językach narodowych

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	- wymienia przykładowe dzieła literatury średniowiecznej - wymienia gatunki literackie średniowiecza.	- przedstawia rolę uniwersytetów - charakteryzuje nurt filozofii średniowiecznej – scholastykę.	- w kulturze średniowiecza - wyjaśnia wpływ klasztorów na rozwój kultury średniowiecznej - wyjaśnia wpływ dworów na rozwój kultury średniowiecznej.	- wyjaśnia rolę pisma w kulturze średniowiecza - ocenia zasięg społeczny oddziaływania średniowiecznej literatury.	związaną z kulturą dworską i plebejską
39. Sztuka i architektura średniowiecza	Uczeń: - wymienia przykładowe zabytki romańskie - wymienia przykładowe zabytki gotyckie	Uczeń: - wymienia przykładowe cechy stylu romańskiego w architekturze - wymienia przykładowe cechy stylu gotyckiego w architekturze	Uczeń: - w budowlach romańskich i gotyckich potrafi wskazać cechy stylu romańskiego i gotyckiego - przedstawia zasięg terytorialny i czas trwania stylu romańskiego i gotyckiego	Uczeń: - charakteryzuje rzeźbę i malarstwo romańskie - charakteryzuje rzeźbę i malarstwo gotyckie - porównuje styl romański i gotycki, wskazując różnice między nimi	Uczeń: - wymienia epokę, w której nawiązywano do stylu romańskiego i gotyckiego w architekturze - charakteryzuje styl neoromański i neogotycki na przykładach
40. Kultura średniowiecznej Polski	Uczeń: - wymienia cechy średniowiecznej kultury polskiej - wymienia przykładowe zabytki sztuki i piśmiennictwa	Uczeń: wskazuje podobieństwa między średniowieczną kulturą polską a europejską	Uczeń: przedstawia rozwój nauki polskiej w średniowieczu i wyjaśnia rolę Akademii Krakowskiej w tym procesie	Uczeń: - wskazuje różnice między kulturą polskiego średniowiecza a kulturą europejską - zwraca uwagę na wyjątkowość niektórych	Uczeń: przedstawia dorobek uczonych polskich wymienionych w rozdziale

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	średniowiecznego z Polski wymienia najstarsze kroniki polskie	- wymienia zabytki piśmiennictwa w języku polskim - zna postaci Janka z Czarnkowa i Jana Długosza	- przedstawia rolę klasztorów i zgromadzeń zakonnych w rozwoju kultury średniowiecznej w Polsce - wskazuje związki kultury polskiego średniowiecza z kulturą europejską	zabytków sztuki średniowiecza w Polsce i wyjaśnia, na czym ona polega	

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Początki świata nowożytnego					
1. Nowe perspektywy: odrodzenie	Uczeń: - wymienia cechy renesansu; - przedstawia poglądy Niccolò Machiavelliego; - przedstawia osiągnięcia Mikołaja Kopernika;	Uczeń: - wymienia cechy humanizmu; - przedstawia poglądy Tomasza Morusa; - wymienia cechy literatury renesansu;	Uczeń: - charakteryzuje czynniki sprzyjające rozwojowi renesansu i humanizmu; - charakteryzuje literaturę renesansu; - przedstawia rozwój nauki w epoce odrodzenia;	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego renesans rozpoczął się w miastach włoskich; - przedstawia proces rozprzestrzeniania się idei renesansu w Europie;	Uczeń: porównuje sylwetki Erazma z Rotterdamu i Leonarda da Vinci jako ludzi renesansu;
2. Sztuka renesansu	Uczeń: - wymienia przykładowe cechy architektury renesansowej; - wymienia przykładowych twórców renesansu;	Uczeń: - rozpoznaje zabytki architektury renesansowej; - wymienia przykładowych twórców renesansu i niektóre ich dzieła;	Uczeń: - przedstawia cechy rzeźby i malarstwa renesansowego; - charakteryzuje rolę mecenatu papieskiego w rozwoju sztuki renesansu;	Uczeń: - charakteryzuje rolę mecenatu świeckiego w rozwoju sztuki renesansu; - porównuje rolę, jaką odgrywała sztuka w średniowieczu i renesansie;	Uczeń: przedstawia różnice i podobieństwa architektury i malarstwa renesansowego w różnych regionach Europy;
3. Europejczycy odkrywają daleki świat	Uczeń: pokazuje na mapie trasy wypraw i obszary	Uczeń: dzieli przykładowe przyczyny wielkich odkryć	Uczeń: wymienia przyczyny wielkich odkryć	Uczeń: ocenia, czy zostały zrealizowane cele, które	Uczeń: przedstawia działalność księcia

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	odkryte przez Portugalczyków i Hiszpanów; wymienia przykładowe przyczyny wielkich odkryć geograficznych;	geograficznych na społeczne, gospodarcze i kulturalne; wymienia zmiany techniczne i wynalazki, które pozwoliły Europejczykom na podróże dalekomorskie;	geograficznych dzieląc je na: polityczne, gospodarczo-społeczne i kulturalne; wyjaśnia, w jaki sposób zmiany techniczne umożliwiły Europejczykom podróże dalekomorskie;	stawiano przed odkrywcami; wyjaśnia, dlaczego Portugalczycy i Hiszpanie jako pierwsi rozpoczęli wyprawy odkrywcze;	Henryka Żeglarza i jej wpływ na odkrycia Portugalczyków; przedstawia wybrane kultury prekolumbijskie;
4. Jak odkrycia geograficzne zmieniły Europę i świat	Uczeń: - wymienia inne państwa, które włączyły się do ekspansji kolonialnej; - pokazuje na mapie tereny przez nie zajęte; - przedstawia rozwój handlu w epoce nowożytnej;	Uczeń: - charakteryzuje sposób zajmowania i organizację odkrytych terenów przez Portugalczyków i Hiszpanów; - wymienia skutki wielkich odkryć geograficznych dla Europy; - wyjaśnia pojęcie rewolucji cen;	Uczeń: - porównuje organizację zajmowanych terenów przez Hiszpanów i Portugalczyków i wyjaśnia przyczyny różnic; - wymienia skutki wielkich odkryć geograficznych dla Nowego Świata;	Uczeń: - wyjaśnia wpływ wielkich odkryć geograficznych na przemiany w gospodarce europejskiej; - charakteryzuje zmiany, które zaszły w Nowym Świecie w wyniku jego podboju przez Europejczyków;	Uczeń: - przedstawia rolę traktatu z Tordesillas; - porównuje wyobrażenia Europejczyków o nieznanym ludach w XV w. i współcześnie;
5. Podział zachodniego chrześcijaństwa	Uczeń: - pokazuje na mapie zasięg wyznań protestanckich; - przedstawia zasady wyznań protestanckich: luteranizmu, kalwinizmu;	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny reformacji; - przedstawia organizację kościołów protestanckich: luterńskiego, kalwińskiego; - przedstawia powstanie	Uczeń: - przedstawia związki pomiędzy przyczyną reformacji religijnymi, gospodarczo-społecznymi i politycznymi; - porównuje zasady i organizację kościołów	Uczeń: - wyjaśnia, jaki wpływ na sukcesy reformacji miała sytuacja w Kościele katolickim w XVI w.; - wyjaśnia, dlaczego wyznanie kalwińskie uzyskało poparcie w	Uczeń: porównuje postanowienia pokoju augsburskiego i edyktu

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	wymienia postanowienia pokoju augsburskiego i edyktu nantejskiego;	kościół anglikańskiego;	protestanckich: luterńskiego i kalwińskiego;	Niderlandach;	nantejskiego;
6. Kościół katolicki wobec wyzwań reformacji	Uczeń: - wymienia przykładowe postanowienia soboru trydenckiego; - wymienia przykładowe formy działalności jezuitów;	Uczeń: - wymienia postanowienia soboru trydenckiego; - wymienia formy działalności jezuitów; - charakteryzuje działalność Świętej Inkwizycji; - wyjaśnia, co to był <i>Indeks Ksiąg Zakazanych</i>;	Uczeń: - dzieli postanowienia soboru trydenckiego na dotyczące doktryny wiary i reformy kleru; - ocenia, które z nich były reakcją na zarzuty protestantów wobec Kościoła katolickiego; - charakteryzuje szkolnictwo jezuickie;	Uczeń: - przedstawia rolę sztuki w propagowaniu wiary; - charakteryzuje działalność misyjną jezuitów i ich stosunek do miejscowych kultur;	Uczeń: - porównuje wystrój zboru protestanckiego i kościoła katolickiego i wyjaśnia przyczyny różnic; - wyjaśnia, jaki wpływ na inne dziedziny życia miały wyznania protestanckie np. gospodarkę;
II. Rzeczpospolita w XVI stuleciu					
7. Rzeczpospolita i państwa ościennie	Uczeń: - wymienia przyczyny wojny z Zakonem Krzyżackim; - wymienia postanowienia pokoju krakowskiego (hołd pruski); - pokazuje na mapie tereny Inflant i ziemie, które przypadły Polsce i Litwie po sekularyzacji Zakonu Kawalerów Mieczowych;	Uczeń: - wymienia przyczyny i skutki wojny o Inflanty w XVI w.; - wymienia więzi, jakie łączyły Jagiellonów i Habsburgów; - przedstawia konsekwencje układu dynastycznego zawartego między Jagiellonami a Habsburgami;	Uczeń: - pokazuje na mapie obszary sporne między Jagiellonami a Turcją; - wymienia przyczyny konfliktu z Rosją; - przedstawia znaczenie bitwy pod Orszą; - przedstawia wojnę o Inflanty jako element rywalizacji o wpływy nad Bałtykiem;	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polegał program dominium Maris Baltici; - przedstawia działania ostatnich Jagiellonów (oprócz wojny o Inflanty), które miały na celu jego realizację; - przedstawia proces inkorporacji Mazowsza do Korony;	Uczeń: przedstawia stosunki ostatnich Jagiellonów z Gdańskiem i rolę tego miasta w realizacji programu dominium Maris Baltici;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				• ocenia politykę zagraniczną ostatnich Jagiellonów;	
8. Demokracja szlachecka. Rzeczpospolita Obojga Narodów	Uczeń: • wymienia uprawnienia sejmu; • wymienia postanowienia unii lubelskiej; • wymienia przykładowe sukcesy ruchu egzekucyjnego;	Uczeń: • przedstawia rozwarstwienie stanu szlacheckiego w Polsce; • wymienia przyczyny przekształcenia unii personalnej w unię realną; • wyjaśnia, jaką rolę odegrała konstytucja <i>Nihil novi</i> w procesie kształtowania się demokracji szlacheckiej;	Uczeń: • przedstawia pozycję polityczną szlachty; • przedstawia strukturę i sposób obradowania sejmu; • charakteryzuje problemy związane z zawarciem unii lubelskiej;	Uczeń: • wyjaśnia genezę powstania szlacheckiego ruchu egzekucyjnego; • wyjaśnia, jaką rolę odegrał szlachecki ruch egzekucji praw w kształtowaniu się demokracji szlacheckiej; • wyjaśnia, dlaczego ustrój Rzeczypospolitej w XVI w. nazywa się demokracją szlachecką;	Uczeń: • przedstawia pozycję i uprawnienia króla w systemie demokracji szlacheckiej;
9. Pierwsi królowie elekcyjni	Uczeń: • wymienia postanowienia artykułów henrykowskich; • przedstawia sposób wyboru króla po śmierci Zygmunta Augusta; • wymienia przykładowych kandydatów do tronu polskiego w czasie pierwszej wolnej elekcji; • pokazuje na mapie tereny przyłączone do Rzeczypospolitej przez Stefana Batorego;	Uczeń: • przedstawia organizację wolnych elekcji po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów; • wymienia dokumenty, które musiał zaprzysiąc nowo wybrany władca; • wymienia przyczyny i skutki wojen Stefana Batorego z Rosją; • pokazuje na mapie wyprawę Stefana	Uczeń: • wyjaśnia, w jaki sposób szlachta zabezpieczyła swoje prawa przed dążeniami absolutystycznymi kandydatów do tronu polskiego; • przedstawia cele polityki zagranicznej Stefana Batorego i ocenia ich realizację;	Uczeń: • charakteryzuje elekcję Henryka Walezego; • wyjaśnia związki między polityką wewnętrzną Stefana Batorego (sądy, wojsko) a polityką zagraniczną;	Uczeń: • przedstawia stosunki Stefana Batorego z Gdańskiem; • charakteryzuje rolę Jana Zamoyskiego u boku Stefana Batorego;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		Batorego na Rosję;			
10. Rzeczpospolita Obojga Narodów – narody i religie	Uczeń: - wymienia przyczyny reformacji w Rzeczypospolitej; - wymienia wyznania protestanckie, które stały się popularne wśród społeczeństwa Rzeczypospolitej; - wymienia przykładowe narody zamieszkujące Rzeczpospolitą w XVI w.; - wymienia najważniejsze postanowienie konfederacji warszawskiej;	Uczeń: - przedstawia strukturę społeczną, etniczną i wyznaniową Rzeczypospolitej w XVI w.; - wskazuje na związki między grupą etniczną a wyznaniem; - wymienia postanowienia konfederacji warszawskiej;	Uczeń: - wymienia grupy społeczne, które przyjęły luteranizm i te, które przyjęły kalwinizm; - wyjaśnia, na czym polegała wyjątkowość konfederacji warszawskiej na tle stosunków religijnych w Europie;	Uczeń: - przedstawia sytuację demograficzną w Rzeczypospolitej w XVI w.; - wyjaśnia, które wyznania protestanckie cieszyły się popularnością w poszczególnych grupach społeczeństwa Rzeczypospolitej; - wyjaśnia, dlaczego arianie nie byli popularni wśród szlachty;	Uczeń: uzasadnia, stwierdzenie, że Rzeczpospolita była państwem bez stosów, przywołując różnorodne argumenty;
11. Gospodarka Rzeczypospolitej Obojga Narodów	Uczeń: - pokazuje na mapie obszar Rzeczypospolitej i rejon wydobywania surowców i kierunki handlu; - wymienia towary eksportowane i importowane przez	Uczeń: - przedstawia proces powiększania ziemi folwarcznej; - wymienia grupy, kosztem których szlachcic zwiększał areał folwarku; - przedstawia pozycję Gdańska w handlu	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego z uwzględnieniem sytuacji gospodarczej na Zachodzie Europy; - wymienia ograniczenia nakładane na chłopów przez szlachtę;	Uczeń: - wyjaśnia, które regiony najbardziej korzystały na handlu zbożem; - ocenia bilans handlowy Rzeczypospolitej; - wyjaśnia przyczyny ograniczeń nakładanych na chłopów przez	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego szlachta nakładała ograniczenia na mieszczan; - ocenia możliwości rozwoju miast w gospodarce

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Rzeczpospolitą; wymienia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego;	Rzeczypospolitej; przedstawia rolę handlu zbożem dla rozwoju gospodarczego Rzeczypospolitej;	charakteryzuje pozycję miast i mieszczaństwa w Rzeczypospolitej;	szlachtę; porównuje gospodarkę rolną w Europie Zachodniej i Wschodniej;	folwarczno-pańszczyźnianej;
12. Kultura złotego wieku	Uczeń: - wymienia cechy architektury renesansowej w Polsce oraz przykładowe zabytki; - wymienia przykładowych pisarzy odrodzenia w Polsce i ich dzieła;	Uczeń: - wymienia cechy sztuki renesansowej w Polsce oraz przykładowe zabytki; - rozpoznaje budowle renesansowe; - przedstawia rolę Krakowa jako ośrodka kulturowego i naukowego;	Uczeń: - przedstawia rolę mecenatu królewskiego i magnackiego w rozwoju kultury polskiego odrodzenia; - porównuje poglądy na państwo i społeczeństwo Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Stanisława Orzechowskiego;	Uczeń: - charakteryzuje czynniki, które sprzyjały rozwojowi humanizmu i renesansu na ziemiach Rzeczypospolitej; - ocenia rolę fundacji Zamościa Jana Zamoyskiego w rozwoju kultury w Rzeczypospolitej w epoce odrodzenia;	Uczeń: - przedstawia wkład protestantów w rozwój kultury polskiej epoki renesansu; - wymienia przykładowych twórców i zabytki związane z kręgiem protestanckim;
III. Europa w XVII wieku					
13. „Państwo to ja”. Absolutyzm francuski	Uczeń: - wymienia przykładowe kompetencje monarchy; - definiuje pojęcie racja stanu;	Uczeń: - wymienia czynniki, które utrudniały centralizację władzy we Francji; - wyjaśnia, na kim opierał się monarcha wprowadzając	Uczeń: - wymienia działania podejmowane w celu centralizacji władzy i ujednolicenia państwa francuskiego; - przedstawia rolę Wersalu;	Uczeń: - przedstawia pozycję monarchy w monarchii absolutnej; - charakteryzuje znaczenie Wersalu jako symbolu absolutyzmu	Uczeń: - przedstawia oddziaływanie dworu w Wersalu na inne dwory europejskie; - wyjaśnia, w jaki

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		absolutyzm;		francuskiego;	sposób polityka Jean-Baptiste Colberta przyczyniła się do wzmocnienia Francji;
14. Rewolucja i triumf monarchii parlamentarnej w Anglii	Uczeń: - wymienia przyczyny rewolucji w Anglii; - wymienia skutki chwalebnej rewolucji; - wymienia dokumenty, które ukształtowały ustrój w Anglii na przełomie XVII/XVIII w.; - wymienia przykładowe cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.;	Uczeń: - wymienia zmiany, które zaszły w Anglii w wyniku wojny domowej; - wymienia przyczyny chwalebnej rewolucji; - wymienia cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.; - porównuje uprawnienia monarchy we Francji i w Anglii w końcu XVII w.;	Uczeń: - przedstawia stosunki pierwszych Stuartów z parlamentem i wyjaśnia przyczyny konfliktów; - przedstawia rolę Olivera Cromwella po rewolucji angielskiej; - przedstawia pozycję i uprawnienia parlamentu w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.;	Uczeń: - przedstawia rolę Olivera Cromwella w trakcie rewolucji angielskiej; - przedstawia pozycję i uprawnienia króla w Anglii i wzajemne relacje króla i parlamentu na przełomie XVII i XVIII w.; - przedstawia zasady ustrojowe panujące we Francji i w Anglii w XVII w.;	Uczeń: - wyjaśnia sformułowanie, że w Anglii król panuje a nie rządzi; - porównuje pozycję i uprawnienia parlamentu angielskiego (przełom XVII i XVIII w.) i sejmu polskiego (koniec XVI w.);
15. Wojna trzydziestoletnia. Rywalizacja mocarstw w XVII w.	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny wojny trzydziestoletniej; - pokazuje na mapie zmiany terytorialne, które zaszły na mocy	Uczeń: - wymienia przyczyny wojny trzydziestoletniej; - wymienia obozy walczące w wojnie trzydziestoletniej; - wyjaśnia, dlaczego	Uczeń: - wymienia skutki wojny trzydziestoletniej, dzieląc je na religijne, ustrojowe i polityczne; - przedstawia układ sił w Europie po wojnie	Uczeń: - przedstawia, w jaki sposób wojna dotknęła ludność cywilną; - charakteryzuje politykę zagraniczną Francji w XVII w.;	Uczeń: wyjaśnia związki pomiędzy przyczynami religijnymi, politycznymi i gospodarczymi wojny

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	pokoju westfalskiego;	Francja przyłączyła się do wojny trzydziestoletniej po stronie protestantów;	trzydziestoletniej;		trzydziestoletniej; • przedstawia znaczenie bitwy pod Białą Górą dla Czechów;
16. Kultura europejska w XVII w.	Uczeń: • definiuje pojęcia racjonalizmu i empiryzmu; • wymienia cechy architektury baroku i przykłady zabytków; • wymienia przykładowych pisarzy doby baroku i ich dzieła;	Uczeń: • wymienia cechy sztuki baroku i przykłady zabytków; • rozpoznaje dzieła sztuki barokowej; • wymienia przykładowych kompozytorów doby baroku i ich dzieła;	Uczeń: • porównuje różne sposoby badawcze, które rozwinęły się w XVII w. • przedstawia literaturę i muzykę doby baroku;	Uczeń: • porównuje różne nurty w sztuce baroku; • przedstawia rolę Francji i Niderlandów w rozwoju kultury epoki baroku;	Uczeń: • przedstawia osiągnięcia naukowe i wynalazki XVII w.;
IV. Rzeczpospolita w dobie wojen XVII w.					
17. Konflikty Rzeczypospolitej w I poł. XVII w.	Uczeń: • pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; • pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach z Rosją w I poł.	Uczeń: • pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z Rosją i Turcją w I poł. XVII w.; • pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII	Uczeń: • charakteryzuje dymitriady, wyjaśnia, dlaczego nie są one traktowane jako wojna Rzeczypospolitej z Rosją; • przedstawia warunki umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami	Uczeń: • ocenia szanse realizacji umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami; • wyjaśnia wpływ sytuacji międzynarodowej na postanowienia rozejmów	Uczeń: • porównuje działalność dwóch hetmanów: Jana Karola Chodkiewicza i Stanisława Żółkiewskiego;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	XVII w.; wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.;	w.; - wymienia skutki wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; - wymienia przyczyny wojen z Rosją i Turcją w I poł. XVII w.;	rosyjskimi; przedstawia międzynarodowe uwarunkowania wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.;	zawieranych ze Szwecją; wyjaśnia wpływ sytuacji międzynarodowej na wybuch wojny Rzeczypospolitej z Turcją;	
18. Kozacy, Moskwa i Rzeczpospolita w II poł. XVII w.	Uczeń: - pokazuje na mapie zasięg powstania Chmielnickiego i najważniejsze bitwy; - pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnie z Rosją w II poł. XVII w.;	Uczeń: - wymienia przyczyny powstania Chmielnickiego; - wymienia przyczyny wojny z Rosją w II poł. XVII w.;	Uczeń: - przedstawia różnorodność konfliktów na Ukrainie i wskazuje na ich związek z wybuchem powstania Chmielnickiego; - wymienia postanowienia ugód z Kozakami i wyjaśnia, co było przyczyną zmian warunków;	Uczeń: - ocenia, która z ugód dawała największe uprawnienia ludności ruskiej i jakie były szanse na ich realizację; - ocenia skutki wojen z Rosją dla Rzeczypospolitej;	Uczeń: wyjaśnia, w jakich okolicznościach powrócono do koncepcji Rzeczypospolitej Trojga Narodów;
19. Rzeczpospolita i Szwecja: potop	Uczeń: - pokazuje na mapie zasięg potopu szwedzkiego i miejsca najważniejszych bitew; - wymienia przyczyny potopu szwedzkiego;	Uczeń: - charakteryzuje postawy szlachty wobec Szwedów w czasie potopu szwedzkiego; - wymienia sojuszników polskich w trakcie potopu	Uczeń: - przedstawia postanowienia układu w Radnot; - przedstawia okoliczności podpisania i postanowienia traktatów	Uczeń: ocenia skutki wojen ze Szwedami dla Rzeczypospolitej biorąc pod uwagę kwestie polityczne, gospodarcze i kulturalne;	Uczeń: porównuje postępowanie wobec Szwedów Janusza Radziwiłła i Stefana Czarnieckiego;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	wymienia postanowienia pokoju w Oliwie;	szwedzkiego;	welawsko-bydgoskich;	ocenia, jakie zagrożenie mogła stanowić dla Rzeczypospolitej niezależność Prus Książęcych;	ocenia, przez kogo Janusz Radziwiłł może być uważany za patriotę, a przez kogo za zdrajcę;
20. Rzeczpospolita i imperium osmańskie. Wiktoria wiedeńska	Uczeń: - pokazuje na mapie obszary zajęte przez Imperium Osmańskie; - pokazuje na mapie miejsca bitew z Turkami w II poł. XVII w.;	Uczeń: - wymienia przyczyny wojen z Turcją w II poł. XVII w.; - pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach z Turcją w II poł. XVII w. (traktat w Buczacz, rozejm w Żurawnie, pokój w Karłowicach);	Uczeń: - porównuje postanowienia traktatu w Buczacz i rozejmu w Żurawnie; - przedstawia znaczenie wiktoria wiedeńskiej;	Uczeń: - przedstawia postawy Tatarów zamieszkujących Rzeczpospolitą w czasie wojen z Turcją; - ocenia, czy wiktoria wiedeńska przyniosła efekty proporcjonalne do odniesionego zwycięstwa;	Uczeń: daje przykłady przedstawiania wiktoria wiedeńskiej w literaturze i sztuce;
21. Rzeczpospolita w XVII w. – kryzys państwa	Uczeń: - wymienia przykładowe skutki gospodarczo-społeczne wojen XVII-wiecznych dla Rzeczypospolitej; - wymienia przykładowe reformy ustrojowe proponowane przez królów z dynastii Wazów;	Uczeń: - charakteryzuje sytuację majątkową magnaterii; - przedstawia funkcjonowanie sejmku walnego w XVII w. i wyjaśnia, co utrudniało przyjmowanie konstytucji;	Uczeń: - przedstawia reakcję szlachty na reformy ustrojowe proponowane przez Wazów; - wymienia czynniki, które przyczyniły się do wzrostu pozycji magnaterii w Rzeczypospolitej; - wymienia przyczyny zawarcia i postanowienia	Uczeń: - wyjaśnia, jak wojny XVII w. prowadzone przez Rzeczpospolitą wpłynęły na sytuację religijną w państwie; - ocenia, czy w II poł. XVII w. możemy mówić o oligarchii magnackiej jako formie ustroju Rzeczypospolitej; - przedstawia zależności	Uczeń: wyjaśnia, czy Piotr Skarga mógł wspierać i w jaki sposób projekty reform ustrojowych Zygmunta III Wazy;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			unii brzeskiej;	między demograficznymi i gospodarczymi skutkami wojen XVII-wiecznych dla Rzeczypospolitej, uwzględnia również kontekst europejski;	
22. Kultura Rzeczypospolitej w XVII w.	Uczeń: - wymienia cechy architektury baroku i podaje przykładowe zabytki z terenu Rzeczypospolitej; - wymienia cechy sarmatyzmu;	Uczeń: - wymienia cechy sztuki baroku i podaje przykładowe zabytki z terenów Rzeczypospolitej; - rozpoznaje budowlę barokowe z terenów Rzeczypospolitej; - wymienia gatunki literackie, które rozwinęły się w epoce baroku i przykładowych twórców;	Uczeń: - przedstawia wpływy wschodnie w kulturze sarmackiej; - wymienia tematykę i cechy charakterystyczne piśmiennictwa polskiego epoki baroku oraz twórców;	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób ideologia sarmatyzmu wpływała na obyczajowość szlachty; - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja polityczna wpływała na postawy i przekonania szlachty;	Uczeń: ocenia, na ile <i>Nowe Ateny...</i> księdza Benedykta Chmielowskiego oddają poziom wykształcenia szlachty polskiej XVII w.;
V. Europa i świat w XVIII w.					
23. Postęp techniczny i przemiany gospodarcze w XVIII stuleciu	Uczeń: - wymienia czynniki, które sprzyjały wzrostowi demograficznemu w XVIII w.; - wymienia wynalazki XVIII-wieczne;	Uczeń: - wymienia zmiany, które zaszły w rolnictwie w XVIII w.; - wyjaśnia, jaką rolę w rozwoju przemysłu odegrała maszyna parowa;	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób warunki życia i przemiany w rolnictwie wpłynęły na wzrost demograficzny w XVIII w.; - wyjaśnia związki między zmianami w rolnictwie a	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego do przemian gospodarczych na szeroką skalę najwcześniej doszło w Wielkiej Brytanii; - przedstawia przemiany w transporcie w XVIII w.;	Uczeń: - ocenia metody stosowane przez Edwarda Jennera przy szukaniu szczepionki; - wyjaśnia kim byli luddyci i jaki był cel

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		wymienia założenia liberalizmu ekonomicznego;	rewolucją przemysłową; wymienia skutki przemian gospodarczych w XVIII w.;	przedstawia przemiany w przemyśle w XVIII w. i ich wpływ na życie ludzi;	ich działania;
24. Oświecenie w Europie	Uczeń: - wymienia idee oświecenia; - przedstawia poglądy Monteskiusza; - wymienia cechy kultury klasycystycznej;	Uczeń: - wymienia sposoby propagowania idei oświecenia; - przedstawia poglądy Jean Jacques’a Rousseau; - podaje definicję absolutyzmu oświeconego;	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny rozwoju filozofii oświecenia; - porównuje poglądy filozofów oświecenia na władzę; - wymienia przykładowe dzieła sztuki klasycystycznej;	Uczeń: - przedstawia poglądy filozofów oświecenia na religię; - przedstawia rolę <i>Encyklopedii</i>.... i salonów filozoficznych w rozwoju myśli oświeceniowej; - charakteryzuje absolutyzm oświecony;	Uczeń: - przedstawia rolę salonów literackich i kobiet je prowadzących w rozwoju kultury epoki oświecenia; - przedstawia rozwój nauki i oświaty w epoce oświecenia;
25. Rosja w XVIII w. – początki mocarstwa	Uczeń: - wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Rosji; - wymienia cele wojny północnej stawiane przez Rosję; - pokazuje na mapie ekspansję terytorialną Rosji;	Uczeń: - dzieli przeprowadzone przez Piotra I reformy na administracyjne, wojskowe i kulturalne; - przedstawia rolę Petersburga; - wymienia reformy Katarzyny II i wskazuje, w jakich dziedzinach	Uczeń: - przedstawia cele wprowadzania poszczególnych grup reform w Rosji; - wyjaśnia, na czym polegał proces europeizacji Rosji podjęty przez Piotra I; - przedstawia przebieg i	Uczeń: - charakteryzuje politykę carów wobec cerkwi prawosławnej; - wyjaśnia, na czym polegała idea Moskwy jako Trzeciego Rzymu; - uzasadnia, że mimo przeprowadzanych reform w przypadku	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego Petersburg był nazywany Wenecją Północy a Katarzyna II – Semiramidą Północy;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		kontynuowała ona reformy Piotra I;	skutki wojny północnej;	Rosji możemy w dalszym ciągu mówić o samodzierżawiu;	
26. Absolutyzm oświecony w Prusach i Austrii w XVIII w.	Uczeń: - wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Prusach i Austrii; - pokazuje na mapie obszar Prus w końcu XVIII w.;	Uczeń: - dzieli reformy przeprowadzone w Prusach i Austrii na administracyjne, gospodarcze i związane z epoką oświecenia; - wyjaśnia, które reformy w Prusach wzmacniały ich pozycję międzynarodową; - charakteryzuje politykę józefinizmu;	Uczeń: - przedstawia cele wprowadzania poszczególnych grup reform w Prusach i Austrii; - wyjaśnia w jaki sposób przeprowadzane reformy wpływały na wzmocnienie władzy monarszej;	Uczeń: - wyjaśnia, jakie znaczenie gospodarcze miały tereny zajęte przez Prusy w XVIII w.; - wyjaśnia, jak Fryderyk II i Józef II widzieli rolę władcy;	Uczeń: - porównuje politykę Marii Teresy wobec Czechów i Węgrów; - wyjaśnia, co było przyczyną różnic;
27. Powstanie Stanów Zjednoczonych	Uczeń: - wymienia przyczyny wojny o niepodległość; - pokazuje na mapie najważniejsze miejsca bitew z udziałem Polaków; - wymienia federalne organy władzy i przykładowe ich	Uczeń: - przedstawia organizację kolonii angielskich w poł. XVIII w.; - przedstawia politykę Wielkiej Brytanii wobec kolonii; - wymienia kompetencje federalnych organów władzy i charakteryzuje	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób polityka gospodarcza Wielkiej Brytanii wobec kolonii doprowadziła do konfliktu kolonii z metropolią; - wyjaśnia wpływ idei oświecenia na stosunki kolonii z Wielką Brytanią;	Uczeń: - charakteryzuje różne przyczyny wojny o niepodległość i wskazuje na związki między nimi; - przedstawia stosunek państw i społeczeństw Europy do wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych;	Uczeń: prezentuje sylwetki Ojców Założycieli;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	kompetencje;	wzajemne relacje między nimi;	• przedstawia realizację idei oświeceniowych w <i>Deklaracji Niepodległości</i> ;	• przedstawia realizację idei oświeceniowych w Konstytucji Stanów Zjednoczonych;	
28. Naród przeciw królowi. Rewolucja francuska	Uczeń: • wymienia przykładowe przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; • wymienia postanowienia Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela; • wymienia organy władzy i ich kompetencje wprowadzone na mocy konstytucji z 1791 r.; • wymienia przyczyny wojny z Austrią; • wymienia kluby polityczne z czasów Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	Uczeń: • dzieli przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej na ustrojowe, gospodarcze i społeczne; • przedstawia proces kształtowania się Konstytuanty; • przedstawia rolę klubów politycznych; • przedstawia okoliczności wprowadzenia we Francji republiki;	Uczeń: • wskazuje przykładowe związki przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej; • wyjaśnia wpływ idei oświeceniowych na wybuch Wielkiej Rewolucji Francuskiej; • wymienia przykładowe przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789-1790; • przedstawia realizację idei oświeceniowych w dokumentach przyjętych przez Konstytuantę; • przedstawia przebieg wojny Francji z I koalicją;	Uczeń: • wskazuje związki przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej; • wymienia przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789-1790; • wyjaśnia, które ze zmian społeczno-gospodarczych likwidowały przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; • wyjaśnia wpływ wojny Francji z I koalicją na utworzenie republiki i działania Konwentu; • charakteryzuje	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie symboli Wielkiej Rewolucji Francuskiej; • wymienia kręgi cywilizacyjne, z których niektóre z nich się wywodziły;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				stronnictwa polityczne działające w trakcie Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	
29. Francja republiką	Uczeń: • wyjaśnia, na czym polegał terror jakobiński; • wymienia postanowienia konstytucji dyktatoratu;	Uczeń: • wymienia przyczyny zamachu thermidoriańskiego; • wymienia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie francuskim w wyniku Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego w czasie wojny z I koalicją wzrosła pozycja jakobinów; • charakteryzuje stosunek jakobinów do religii i Kościoła katolickiego; • przedstawia różne oceny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; • przedstawia znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	Uczeń: • przedstawia opór społeczeństwa francuskiego wobec rządów jakobinów; • przedstawia związek między dokumentami wydawanymi w czasie Wielkiej Rewolucji Francuskiej a przemianami społecznymi i życia politycznego we Francji; • ocenia znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	Uczeń: • interpretuje źródła ikonograficzne związane z dyktaturą jakobinów;
VI. Rzeczpospolita w XVIII wieku					

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
30. Rzeczpospolita w dobie unii polsko-saskiej	Uczeń: - wymienia postanowienia sejmu niemego; - wymienia przykładowe zmiany w kulturze w epoce saskiej;	Uczeń: - przedstawia przebieg elekcji Augusta II; - przedstawia udział Rzeczypospolitej w wojnie północnej;	Uczeń: - przedstawia przykłady ingerowania Rosji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; - porównuje projekty reform przedstawione przez Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego; - wyjaśnia rolę mecenatu królewskiego w rozwoju kultury oświecenia;	Uczeń: - charakteryzuje stosunki między szlachtą a Augustem II; - przedstawia sytuację gospodarczą Rzeczypospolitej w I poł. XVIII w.;	Uczeń: wyjaśnia, czy w I poł. XVIII w. możemy w dalszym ciągu traktować Rzeczpospolitą jako podmiot w stosunkach międzynarodowych;
31. Próby reform i pierwszy rozbiór Rzeczypospolitej	Uczeń: - wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w pierwszych latach Stanisława Augusta Poniatowskiego; - wymienia prawa kardynalne; - pokazuje na mapie tereny utracone przez Rzeczpospolitą podczas I rozbioru;	Uczeń: - wyjaśnia, w jakich dziedzinach przeprowadzono reformy w pierwszych latach panowania Stanisława Augusta i dlaczego; - wymienia przyczyny konfederacji barskiej; - przedstawia okoliczności uchwalenia praw kardynalnych;	Uczeń: - przedstawia stosunek szlachty do konieczności przeprowadzenia reform ustrojowych w Rzeczypospolitej i wyjaśnia, co wpływało na jej stanowisko; - wymienia działania Rosji, które świadczą o jej ingerencji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; - przedstawia skutki konfederacji barskiej;	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego sprawa dysydentów była łatwym pretekstem dla państw ościennych do ingerowania w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; - przedstawia argumenty państw zaborczych uzasadniające I rozbiór Rzeczypospolitej i reakcję Polaków; - ocenia, które z państw zaborczych odniosło największe korzyści z rozbioru;	Uczeń: - przedstawia, w jaki sposób Francja i Turcja wsparły konfederację barską; - wyjaśnia, dlaczego Francja i Turcja wspierały Polaków przeciw Rosji;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
32. Kultura doby oświecenia w Rzeczypospolitej	Uczeń: • przedstawia zmiany w programach nauczania w szkołach w I poł. XVIII w.; • przedstawia działalność i znaczenie Komisji Edukacji Narodowej; • wymienia przykłady dzieł sztuki z XVIII w. i ich twórców;	Uczeń: • wskazuje przemiany oświeceniowe w programach szkolnych; • wyjaśnia rolę mecenatu Stanisława Augusta Poniatowskiego w rozwoju sztuki w II poł. XVIII w.; • przedstawia działalność i znaczenie Towarzystwa Ksiąg Elementarnych;	Uczeń: • charakteryzuje rozwój szkolnictwa w XVIII w.; • wskazuje przemiany oświeceniowe w szkolnictwie Rzeczypospolitej; • przedstawia rozwój kultury Rzeczypospolitej XVIII w.;	Uczeń: • wyjaśnia związki między kulturą a życiem politycznym w Rzeczypospolitej XVIII w.; • przedstawia rolę czasopism wydawanych w Rzeczypospolitej;	Uczeń: • przedstawia rolę Warszawy jako ośrodka kulturalnego XVIII-wiecznej Rzeczypospolitej; • przedstawia wpływ mecenatu magnackiego na rozwój kultury;
33. Sejm Wielki i drugi rozbiór Rzeczypospolitej	Uczeń: • wymienia przykłady działania Rady Nieustającej; • wymienia stronnictwa działające w czasie Sejmu Wielkiego i najważniejsze punkty ich programów; • wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3-go Maja; • pokazuje na mapie tereny, które utraciła Rzeczpospolita w czasie II	Uczeń: • przedstawia strukturę Rady Nieustającej; • charakteryzuje sytuację międzynarodową Rzeczypospolitej w czasie obrad Sejmu Wielkiego; • wymienia postanowienia konstytucji o miastach i Konstytucji 3-go Maja; • wskazuje nawiązania do myśli oświeceniowej w uchwałach Sejmu	Uczeń: • wyjaśnia, jaką rolę miała odgrywać Rada Nieustająca; • wyjaśnia, jak sytuacja międzynarodowa wpłynęła na swobodę podejmowania decyzji na sejmie czteroletnim; • wymienia reformy Sejmu Wielkiego i ocenia szanse ich wprowadzenia w życie; • wymienia przyczyny	Uczeń: • przedstawia okoliczności uchwalenia konstytucji o miastach i wyjaśnia, jakie zmiany w funkcjonowaniu państwa mogła przynieść jej pełna realizacja; • przedstawia przebieg konfederacji targowickiej, wojny w obronie Konstytucji 3-go Maja; • przedstawia okoliczności II rozbioru	Uczeń: • ocenia, czy działania i ustępstwa Stanisława Augusta Poniatowskiego przyniosły oczekiwane przez króla efekty;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	rozbioru;	Wielkiego; • wymienia skutki konfederacji targowickiej;	podpisania konfederacji targowickiej i jej przywódców;	Rzeczypospolitej; • wyjaśnia, na co liczył Stanisław August Poniatowski przystępując do Targowicy;	
34. Insurekcja kościuszkowska. Upadek państwa	Uczeń: • wymienia przyczyny insurekcji kościuszkowskiej; • pokazuje na mapie miejsca walk w trakcie insurekcji kościuszkowskiej; • pokazuje na mapie podział Rzeczypospolitej w wyniku trzeciego rozbioru;	Uczeń: • wymienia skutki insurekcji kościuszkowskiej; • wymienia postanowienia uniwersału połanieckiego; • ocenia, które z państw rozbiorowych osiągnęło największe korzyści z zajętych ziem Rzeczypospolitej;	Uczeń: • charakteryzuje sytuację polityczną Rzeczypospolitej po drugim rozborze; • wymienia działania Tadeusza Kościuszki zmierzające do objęcia powstaniem, jak najszerszych kręgów społecznych; • przedstawia okoliczności trzeciego rozbioru Rzeczypospolitej;	Uczeń: • przedstawia proces radykalizacji postaw Polaków w czasie insurekcji kościuszkowskiej; • przedstawia stosunek Prus do powstania kościuszkowskiego; • przedstawia udział chłopów w insurekcji kościuszkowskiej;	Uczeń: • porównuje działalność Jakuba Jasińskiego i Jana Kilińskiego w trakcie insurekcji kościuszkowskiej;
VII. Od epoki napoleońskiej do wojny krymskiej					
35. Kształtowanie się systemu napoleońskiego w Europie	Uczeń: • pokazuje na mapie nabytki terytorialne Francji w wyniku wojen napoleońskich i miejsca	Uczeń: • przedstawia, w jaki sposób Napoleon wprowadził cesarstwo we Francji;	Uczeń: • charakteryzuje sytuację wewnętrzną we Francji w okresie konsulatu i cesarstwa;	Uczeń: • wyjaśnia, co wpływało na to, że społeczeństwo francuskie popierało Napoleona Bonapartego; • wyjaśnia, jakie były cele i	Uczeń: • wyjaśnia symbolikę na obrazach z różnych okresów kariery

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	decydujących bitew; • pokazuje na mapie państwa, które znalazły się w strefie wpływów Francji; • pokazuje na mapie Związek Reński;	• wymienia przykładowe elementy polityki Napoleona wobec państw zależnych; • wymienia przykładowe postanowienia Kodeksu Cywilnego;	• przedstawia strukturę systemu napoleońskiego w Europie i politykę Napoleona wobec państw zależnych; • wymienia działania, jakie podjął Napoleon przeciwko Wielkiej Brytanii;	co wpływało na działania Napoleona wobec Wielkiej Brytanii; • ocenia skuteczność blokady kontynentalnej;	Napoleona Bonaparte; • wymienia kręgi cywilizacyjne, z których niektóre z nich się wywodziły;
36. Napoleon a sprawa polska	Uczeń: • pokazuje na mapie miejsca bitew stoczonych przez Legiony Polskie; • wymienia działania Napoleona na ziemiach zaboru pruskiego;	Uczeń: • przedstawia powstanie i walki Legionów Polskich; • przedstawia udział Polaków w wojnie z Prusami;	Uczeń: • wymienia działania Polaków zmierzające do odzyskania niepodległości; • przedstawia wpływ haseł rewolucji francuskiej na funkcjonowanie Legionów Polskich; • charakteryzuje stosunek Napoleona do Polaków;	Uczeń: • charakteryzuje stosunek Napoleona do dążeń Polaków do odzyskania niepodległości; • wyjaśnia, dlaczego Napoleon był zainteresowany udziałem Polaków w wojnie z Prusami w latach 1806-1807;	Uczeń: • porównuje działania Jana Henryka Dąbrowskiego i Adama Jerzego Czartoryskiego w celu odzyskania przez Polaków niepodległości; • przedstawia działania Polaków zmierzające do zachowania i rozwijania dorobku kulturalnego;
37. Księstwo Warszawskie	Uczeń: • pokazuje na mapie	Uczeń: • wymienia postanowienia	Uczeń: • przedstawia	Uczeń: • wskazuje wzorce	Uczeń: • wyjaśnia,

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	obszar Księstwa Warszawskiego w 1808 r. i 1810 r.; • pokazuje na mapie miejsca ważniejszych bitew, w których walczyli Polacy u boku lub w sojuszu z Napoleonem w Hiszpanii i z Austrią;	konstytucji Księstwa Warszawskiego; • wymienia korzyści, jakie osiągnęli Polacy z istnienia Księstwa Warszawskiego;	okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego; • przedstawia rozwiązanie kwestii chłopskiej w Księstwie Warszawskim; • przedstawia miejsce Księstwa Warszawskiego w systemie napoleońskim;	francuskie i tradycje polskie w konstytucji Księstwa Warszawskiego; • przedstawia rolę Polaków, którzy brali udział w wojnach z Hiszpanią i Austrią; • ocenia znaczenie istnienia Księstwa Warszawskiego dla Polaków;	dla czego w Księstwie Warszawskim było prawo francuskie, pieniądze pruskie i król saski; • wyjaśnia pojęcie sum bajorńskich w czasach Księstwa Warszawskiego i współcześnie;
38. Upadek Napoleona	Uczeń: • wymienia przyczyny wojny z Rosją w 1812 r.; • pokazuje na mapie miejsca bitew z ostatnich lat panowania Napoleona; • wymienia, co pozostało po epoce napoleońskiej;	Uczeń: • przedstawia sytuację Napoleona po przegranej w 1814 r.; • przedstawia stosunek Polaków do Napoleona w ostatnich latach jego panowania i ich sytuację po jego upadku; • wyjaśnia, co pozostało po epoce napoleońskiej dla Francji i Europy;	Uczeń: • wyjaśnia, dla czego Aleksander I przestał przestrzegać warunków pokoju z Tylży; • przedstawia próbę odzyskania władzy przez Napoleona;	Uczeń: • przedstawia sytuację we Francji, która ułatwiła Napoleonowi podjęcie próby odzyskania władzy; • porównuje sytuację Napoleona po przegranej w 1814 i 1815 r.; • ocenia znaczenie epoki napoleońskiej w dziejach Francji i Europy;	Uczeń: • ocenia Napoleona Bonapartego jako wodza i polityka na tle innych wybitnych wodzów;
39. Kongres wiedeński	Uczeń: • wymienia zasady, zgodnie z którymi podejmowano decyzje na	Uczeń: • wyjaśnia, dla czego został zwołany kongres wiedeński;	Uczeń: • łączy podejmowane na kongresie wiedeńskim decyzje z zasadami, zgodnie z którymi je	Uczeń: • wyjaśnia, dla czego kongres wiedeński określa się tańczącym	Uczeń: • na wybranych przykładach przedstawia rolę kobiet na kongresie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	kongresie wiedeńskim; - wymienia państwa, których przedstawiciele odgrywali największą rolę podczas obrad kongresu; - wymienia przykładowe decyzje kongresu wiedeńskiego;	- pokazuje na mapie zmiany terytorialne związane z decyzjami kongresu wiedeńskiego; - wyjaśnia, co to było Świąte Przymierze;	podejmowano; - charakteryzuje cele Świątego Przymierza; - porównuje mapę Europy z okresu napoleońskiego i po kongresie wiedeńskim;	kongresem; - porównuje mapy Europy z okresu napoleońskiego oraz po kongresie wiedeńskim i wyjaśnia przyczyny najważniejszych różnic; - charakteryzuje układ sił w Europie po kongresie wiedeńskim;	wiedeńskim;
40. Wiek pary i węgla. Rewolucja przemysłowa	Uczeń: - wymienia czynniki, które wpływają na zmiany demograficzne w Europie; - przedstawia warunki życia robotników; - wymienia grupy społeczne, które powstały w wyniku rewolucji przemysłowej;	Uczeń: - definiuje pojęcia: industrializacja, urbanizacja, migracja; - wyjaśnia, z jakimi zmianami w gospodarce był związany proces industrializacji i urbanizacji; - wyjaśnia, jak zmiany w transporcie wpłynęły na gospodarkę;	Uczeń: - wyjaśnia, z jakimi zmianami w gospodarce były związane procesy migracyjne w Europie; - charakteryzuje zmiany struktury społecznej związane z rewolucją przemysłową; - wyjaśnia, jak zmiany w transporcie i komunikacji wpłynęły na życie ludzi; - wymienia najważniejsze osiągnięcia nauki w I poł. XIX w.;	Uczeń: - przedstawia rozwój nauki w I poł. XIX w.; - ocenia, które z wynalazków mogły poprawić warunki życia ludności; - wyjaśnia, co wpłynęło na poprawę sytuacji robotników; - wyjaśnia, co spowodowało, że rewolucja przemysłowa miała miejsce najwcześniej w Anglii, a dopiero później stopniowo na	Uczeń: na podstawie materiałów z podręcznika i innych źródeł przedstawia zmiany w krajobrazie Europy Zachodniej, które zaszły w wyniku rewolucji przemysłowej;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				kontynencie;	
41. Główne nurty polityczne w Europie w I poł. XIX w.	Uczeń: - wymienia główne założenia ideologii liberalnej; - wymienia główne założenia ideologii konserwatywnej;	Uczeń: - wymienia główne założenia komunizmu; - przedstawia najważniejsze cechy romantyzmu; - wymienia przykładowych twórców romantyzmu;	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego doszło do powstania ideologii socjalistycznej; - charakteryzuje socjalizm utopijny;	Uczeń: - przedstawia proces kształtowania się tożsamości narodowej; - porównuje socjalizm utopijny i komunizm; - wskazuje realizację cech romantyzmu w dziełach kultury;	Uczeń: - charakteryzuje działalność liberałów w Europie; - przedstawia zaangażowanie artystów w sprawy społeczne i polityczne w I poł. XIX;
42. Wiosna Ludów w Europie. Wojna krymska	Uczeń: - wymienia najważniejsze przyczyny Wiosny Ludów; - wymienia państwa, w których doszło do wystąpień w czasie Wiosny Ludów; - pokazuje na mapie rejon, gdzie toczyła się wojna krymska; - wymienia skutki wojny krymskiej;	Uczeń: - wymienia przyczyny Wiosny Ludów we Francji i państwach niemieckich; - przedstawia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1849 r.; - przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji;	Uczeń: - wymienia przyczyny Wiosny Ludów w monarchii habsburskiej i państwach włoskich; - przedstawia skutki Wiosny Ludów w państwach europejskich; - wyjaśnia, co spowodowało różnice w przyczynach Wiosny Ludów w poszczególnych państwach europejskich; - wymienia przyczyny wojny krymskiej;	Uczeń: - wyjaśnia, co ułatwiło monarchom tłumienie wystąpień w okresie Wiosny Ludów; - wyjaśnia, co ułatwiło Ludwikowi Napoleonowi przejęcie pełni władzy we Francji; - przedstawia znaczenie Wiosny Ludów i wojny krymskiej dla układu sił w Europie w poł. XIX w.;	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego do wystąpień w okresie Wiosny Ludów nie doszło w Anglii i Rosji; - wyjaśnia, dlaczego wojnę krymską uznaje się za kres działalności Świętego Przymierza; - przedstawia działalność Florance

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
					Nightingale;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. POLACY I ZIEMIE POLSKIE W 1. POŁOWIE XIX WIEKU					
1. Stracone złudzenia: Królestwo Kongresowe	Uczeń: - wymienia główne postanowienia konstytucji Królestwa Polskiego; - podaje przykłady łamania konstytucji przez cara; - pokazuje na mapie granice Królestwa Polskiego	Uczeń: - przedstawia nadzieje Polaków związane z Aleksandrem I po utworzeniu Królestwa Polskiego; - wymienia tajne organizacje zakładane przez Polaków i charakteryzuje ich cele; - wymienia przykładowe osiągnięcia gospodarcze Królestwa Polskiego	Uczeń: - uzasadnia, że konstytucja Królestwa Polskiego miała liberalny charakter; - przedstawia cele polityki gospodarczej Ksawerego Druckiego-Lubeckiego; - przedstawia przemiany w rolnictwie w Królestwie Polskim w I połowie XIX w.; - wyjaśnia, kim byli kaliszanie	Uczeń: - ocenia, czy cele polityki Ksawerego Druckiego-Lubeckiego zostały zrealizowane; - porównuje politykę Aleksandra I wobec Królestwa Polskiego w drugim i trzecim dziesięcioleciu XIX w.; - porównuje działalność opozycji legalnej i nielegalnej w Królestwie Polskim	Uczeń: ocenia, czy w przypadku Królestwa Polskiego w latach 1815–1830 możemy mówić o autonomii, czy unii personalnej z Rosją

2. Powstanie listopadowe	Uczeń: - wymienia i pokazuje na mapie miejsca bitew powstania listopadowego; - wymienia przywódców powstania listopadowego; - wymienia represje Mikołaja I skierowane przeciwko	Uczeń: - wymienia przyczyny powstania listopadowego; - wymienia organy władz powstańczych; - wymienia represje Mikołaja I zmierzające do likwidacji samodzielności Królestwa Polskiego	Uczeń: - dzieli przyczyny powstania listopadowego na wewnętrzne i zewnętrzne (wpływ wydarzeń europejskich); - przedstawia proces przekształcania się zrywu podchorążych w powstanie	Uczeń: - uzasadnia, że działania zbrojne powstania listopadowego mogą być nazywane wojną polsko-rosyjską; - ocenia szanse powstania listopadowego na zwycięstwo	Uczeń: - przedstawia obraz powstania listopadowego w utworach literackich i innych tekstach kultury; - przedstawia udział Polaków z pozostałych zaborów w powstaniu listopadowym
3. Polacy na emigracji i pod trzema zaborami (1831–1846)	Uczeń: przedstawia główne założenia programu Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego;	Uczeń: przedstawia zmiany w strukturze społecznej na ziemiach polskich w I połowie XIX w.;	Uczeń: porównuje programy Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego;	Uczeń: przedstawia poglądy i działania członków Młodej Polski;	Uczeń: przedstawia program Gromad Ludu Polskiego
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca dostateczna dobra bardzo dobra celująca				

	• przedstawia rozwój gospodarczy Wielkiego Księstwa Poznańskiego w I połowie XIX w.; • wymienia grupy w strukturze społecznej na ziemiach polskich w I połowie XIX w.	• porównuje sposoby odzyskania przez Polskę niepodległości sformułowane w programach Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego; • wymienia organy władzy w Wielkim Księstwie	• wyjaśnia, dlaczego emigrację po powstaniu listopadowym nazywamy Wielką Emigracją; • wymienia organizacje spiskowe działające na ziemiach polskich po powstaniu listopadowym;	• porównuje sytuację w trzech zaborach po powstaniu listopadowym; • przedstawia działania Polaków w Wielkim Księstwie Poznańskim, które miały wzmocnić ich pozycję wobec Prus;	
4. Powstanie krakowskie i Wiosna Ludów na ziemiach polskich	Uczeń: • lokalizuje w czasie i przestrzeni rabację galicyjską	Uczeń: • wyjaśnia, co to była rabacja galicyjska	Uczeń: • wyjaśnia okoliczności wybuchu rabacji galicyjskiej (powstanie krakowskie); • pokazuje na mapie rejon objęty rabacją galicyjską	Uczeń: • ocenia skutki rabacji galicyjskiej	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego rabacja galicyjska przyczyniła się do klęski powstania krakowskiego

5. Kultura polska w 1. połowie XIX w.	Uczeń: • wymienia przykładowe przedsięwzięcia arystokracji polskiej w dziedzinie kultury w I połowie XIX w.; • wymienia głównych twórców emigracyjnych i ich dzieła	Uczeń: • przedstawia rolę, jaką odgrywały uniwersytety i liceum w Krzemieńcu w rozwoju oświaty; • wyjaśnia, na czym polegał spór klasyków z romantykami; • wyjaśnia, na czym polegała idea mesjanizmu	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego arystokracja polska w I połowie XIX w. podejmowała inicjatywy w sferze kultury; • przedstawia rolę, jaką odgrywały uniwersytety i liceum w Krzemieńcu w rozwoju kultury i nauki; • wyjaśnia, jak klęska powstania listopadowego wpłynęła na kulturę polską; • przedstawia rolę emigracji polistopadowej w rozwoju kultury polskiej	Uczeń: • ocenia, czy działania arystokracji polskiej z I połowy XIX w. są ważne także i dziś dla kultury polskiej; • porównuje nurt sentymentalny i romantyzm w kulturze polskiej; • przedstawia realizację założeń klasycznych i romantycznych w tekstach kultury	Uczeń: • przedstawia rolę prac Joachima Lelewela dla rozwoju historiografii
---	--	---	---	--	---

Temat lekcji	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. EUROPA I ŚWIAT OD POŁOWY XIX W. DO 1914 ROKU					
6. Przemiany gospodarcze, rozwój nauki i techniki	Uczeń: - wymienia nowe surowce, które pojawiły się w II połowie XIX w.; - wymienia wynalazki, które wpłynęły na życie ludzi; - wymienia przykładowych wynalazców z II połowy XIX w.	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne ludzi; - wymienia przykładowe odkrycia naukowe i ich odkrywców; - definiuje monopol i przedstawia jego wpływ na życie gospodarcze w II połowie XIX w.	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób nowe surowce i wynalazki przyczyniły się do rozwoju gospodarczego świata w II połowie XIX w.; - wyjaśnia, dlaczego w II połowie XIX w. mówimy o „drugiej rewolucji przemysłowej”	Uczeń: - ocenia, które wynalazki najbardziej zmieniły życie codzienne ludzi; - ocenia zjawisko monopolizacji gospodarki z punktu widzenia producentów i konsumentów; - przedstawia związki między rozwojem nauki a gospodarką i życiem codziennym ludzi	Uczeń: przedstawia sylwetki przykładowych wynalazców z II połowy XIX w. i ich osiągnięcia
7. Przemiany obyczajowe i rozwój kultury masowej	Uczeń: - wymienia nurty w sztuce II połowy XIX w. i przykładowych twórców każdego z tych nurtów; - wymienia przykładowych pisarzy II połowy XIX w.; - wymienia przykładowe zabytki i twory literackie II połowy XIX w.	Uczeń: - wymienia założenia filozofii pozytywistycznej; - wymienia czynniki, które przyczyniły się do rozwoju kultury masowej; - wymienia cechy kultury masowej; - przedstawia przemiany, jakie nastąpiły w życiu rodzinnym w mieście	Uczeń: - wskazuje różnice między poszczególnymi nurtami w sztuce II połowy XIX w.; - przedstawia związki między zmianami w życiu gospodarczym i społecznym a rozwojem kultury masowej; - wymienia dyscypliny sportowe, które	Uczeń: - przedstawia różnice między kulturą wysoką a kulturą masową; - daje przykłady twórczości z kultury wysokiej i kultury masowej z II połowy XIX w. - charakteryzuje wpływ przemian społecznych na więzi rodzinne i międzyludzkie	Uczeń: przedstawia, czym różniły się igrzyska olimpijskie w starożytnej Grecji od igrzysk olimpijskich wznowionych w końcu XIX w.

8. Demokratyzacja życia politycznego. Ideologie i ruchy polityczne	Uczeń: • przedstawia zmiany w prawie wyborczym w krajach europejskich w II połowie XIX w.;	Uczeń: • wyjaśnia, co rozumiano wówczas przez powszechne prawo wyborcze;	Uczeń: • przedstawia czynniki, które doprowadziły do ukształtowania się ideologii nacjonalistycznej;	Uczeń: • przedstawia rolę Międzynarodówek;	Uczeń: • wyjaśnia, czym różnią się sufrażystki od sufrażetek;
---	---	---	---	---	--

Ocena

Temat lekcji					
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	• wyjaśnia terminy: emancypacja kobiet, sufrażystki; • wymienia główne założenia ideologii nacjonalistycznej	• wskazuje różnice między emancypantkami a sufrażystkami; • wymienia główne założenia społecznej nauki	• porównuje nurty w ideologii socjalistycznej i wymienia ich przedstawicieli; • wymienia metody walki	• przedstawia stosunek społeczeństw do walki kobiet o prawa wyborcze; • przedstawia sytuację	• przedstawia przywód- czynię walki o prawa kobiet w Kanadzie (pomnik przed budynkiem Parlamentu w Ottawie)
9. Zjednoczenie Włoch. Zjednoczenie Niemiec	Uczeń: • wymienia główne etapy jednoczenia Włoch w II połowie XIX w.; • wymienia główne etapy jednoczenia Niemiec w II połowie XIX w.; • pokazuje na mapie	Uczeń: • przedstawia rolę Królestwa Sardynii w procesie jednoczenia Włoch; • przedstawia rolę Prus w procesie jednoczenia Niemiec;	Uczeń: • porównuje proces jednoczenia Włoch i Niemiec w II połowie XIX w.; • przedstawia okoliczności powstania Austro-Węgier; • uzasadnia,	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Królestwo Sardynii i Prusy odgrywały przewodnią rolę w procesach zjednoczeniowych Włoch i Niemiec; • ocenia pozycję monarchii	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego używa się określenia, że Niemcy zostały zjednoczone „krwią i żelazem”; • przedstawia, jak Włosi upamiętnili Wiktora Emanuela II

10. Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych	Uczeń: • przedstawia rozwój gospodarczy Stanów Zjednoczonych w XIX w.; • wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny secesyjnej; • wymienia strony walczące w wojnie	Uczeń: • przedstawia rozwój terytorialny Stanów Zjednoczonych w XIX w.; • pokazuje na mapie tereny kolejno przyłączane do Stanów Zjednoczonych; • wyjaśnia pojęcia:	Uczeń: • charakteryzuje metody powiększania obszaru i stref wpływów Stanów Zjednoczonych w XIX w.; • porównuje gospodarkę stanów północnych	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego wybór Abrahama Lincolna na prezydenta doprowadził do secesji stanów południowych; • wymienia czynniki, które ułatwiły zwycięstwo	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie bitwy pod Gettysburgiem; • przedstawia informacje o dowódcach Unii i Konfederacji z czasów wojny secesyjnej
11. Ekspansja kolonialna mocarstw w Afryce i Azji	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny kolonii państw europejskich (Anglii, Francji, Niemiec, Włoch);	Uczeń: • definiuje pojęcia: kolonia, protektorat, dominium i podaje przykłady terytoriów zależnych o takim statusie;	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny kolonii państw europejskich i ich strefy wpływów;	Uczeń: • porównuje tereny zajęte przez państwa europejskie w XV–XVI w. oraz w II połowie XIX w.;	Uczeń: • wyjaśnia, na czym polegała polityka otwartych drzwi, która miała być prowadzona w Chinach;
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca dostateczna dobra bardzo dobra celująca				

	wymienia przykładowe przyczyny ekspansji kolonialnej w II połowie XIX w.	pokazuje na mapie obszary zajęte przez Japonię na przełomie XIX i XX w.	- przedstawia konflikty Wielkiej Brytanii związane z tworzeniem imperium kolonialnego; - przedstawia przyczyny i skutki wojny japońsko-rosyjskiej	- wskazuje tereny kolonii, które w okresie od XV–XIX w. przeszły pod władzę innego państwa; - wskazuje związki między ekspansją kolonialną a sytuacją wewnętrzną państwa	wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone były zwolennikiem tej polityki
12. Polityka między-narodowa u schyłku XIX i na początku XX w.	Uczeń: - wymienia płaszczyzny rywalizacji mocarstw w II połowie XIX i początkach XX wieku; - wymienia państwa, które tworzyły trójprzymierze i trójporozumienie	Uczeń: - wymienia zasady polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii; - przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich z początku XX w.; - pokazuje na mapie tereny, na których Niemcy chcieli zwiększyć swoje wpływy	Uczeń: - przedstawia proces kształtowania się trójprzymierza i trójporozumienia; - przedstawia proces rozpadu Imperium Osmańskiego w II połowie XIX w.; - wyjaśnia, jaki wpływ na kształtowanie się trójporozumienia miała niemiecka polityka kolonialna	Uczeń: - wyjaśnia, jakie czynniki wpłynęły na zmianę układu sojuszy na przełomie XIX i XX w.; - ocenia, czy zasady polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii były wystarczające, by zapewnić jej bezpieczeństwo na przełomie XIX i XX w.; - wskazuje związki między wojnami bałkańskimi a rywalizacją Rosji i Austro-Węgier oraz rozpadem Imperium Osmańskiego	Uczeń: przedstawia rywalizację Rosji, Wielkiej Brytanii i Niemiec na terenie Persji i jej wpływ na kształtowanie się trójporozumienia

III. POLACY I ZIEMIE POLSKIE W 2. POŁOWIE XIX I NA POCZĄTKU XX WIEKU

13. Królestwo Polskie przed wybuchem powstania styczniowego	Uczeń: • przedstawia działania Polaków, które rozbudzały w społeczeństwie nastroje patriotyczne przed wybuchem powstania styczniowego;	Uczeń: • wymienia reformy przeprowadzone w Rosji i Królestwie Polskim w ramach odwilży posewastopolskiej;	Uczeń: • porównuje sytuację w Rosji I połowy XIX w. i w czasie odwilży posewastopolskiej;	Uczeń: • ocenia, czy były szanse na przywrócenie chociaż części praw narodowych Polakom;	Uczeń: • charakteryzuje działalność pozapolityczną Andrzeja Zamoyskiego i Leopolda Kronenberga
Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca • wyjaśnia, kim byli biali i czerwoni; • Wyjaśnia termin: odwilż posewastopolska	dostateczna • wymienia przykładowe reformy Aleksandra Wielopolskiego w Królestwie Polskim; • formułuje cel reform Aleksandra Wielopolskiego	dobra • charakteryzuje możliwości działania Polaków w Królestwie Polskim w czasie odwilży posewastopolskiej; • wymienia organizacje i instytucje polskie,	bardzo dobra • ocenia, czy Aleksander Wielopolski miał szansę na uzyskanie poparcia Polaków dla swojej działalności	celująca

14. Powstanie styczniowe	Uczeń: - wymienia rejony największego natężenia walk powstańczych i pokazuje je na mapie; - wymienia dowódców powstania styczniowego; - wymienia organy władz powstańczych; - wymienia postanowienia dekretów uwłaszczeniowych	Uczeń: - wyjaśnia, co spowodowało wybuch powstania styczniowego; - przedstawia działania Romualda Traugutta jako dyktatora powstania; - wymienia represje zastosowane przez cara wobec Polaków po klęsce powstania styczniowego; - wyjaśnia, jaki cel miało wydanie przez powstańców dekretów uwłaszczeniowych	Uczeń: - porównuje postanowienia dekretów uwłaszczeniowych wydanych przez władze powstańcze i cara; - porównuje politykę władz powstańczych w zależności od tego, czy przewagę w nich miało ugrupowanie białych, czy czerwonych; - przedstawia stosunek państw zachodnich wobec powstania styczniowego	Uczeń: - porównuje powstanie listopadowe i styczniowe pod względem organizacji władz i sposobu prowadzenia działań wojennych; - wyjaśnia, co wpływało na stanowisko państw zachodnich wobec powstania styczniowego; - porównuje represje zastosowane przez cara wobec Polaków w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych	Uczeń: - porównuje działania podjęte przez władze powstańcze (powstanie listopadowe i styczniowe) w sprawie chłopskiej; - wyjaśnia, do jakiej idei nawiązuje pieczęć Rządu Narodowego (ilustracja w podręczniku)
---------------------------------	--	--	---	---	--

15. Sytuacja Polaków w zaborach: rosyjskim, pruskim i austriackim	Uczeń: • przedstawia cele i działalność Komisji Kolonizacyjnej i Hukaty; • wymienia polskie organy władzy Galicji powstałe w ramach autonomii; • wymienia prawa narodowe,	Uczeń: • charakteryzuje sytuację Polaków w zaborze rosyjskim; • wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu; • przedstawia rozwój rol- nictwa i przemysłu w poszczególnych zabo- rach w II połowie XIX w.	Uczeń: • porównuje sytuację Polaków na ziemiach zabranych i w Królestwie Polskim w II połowie XIX w.; • formułuje cele polityki władz pruskich (niemieckich) wobec Polaków	Uczeń: • ocenia skuteczność działań podejmowanych przez władze pruskie (niemieckie) i Polaków w II połowie XIX w.; • przedstawia proces kształtowania się polskiej tożsamości narodowej	Uczeń: • porównuje działalność Aleksandra Wielopolskiego i Agenora Gołuchowskiego; • wyjaśnia, dlaczego Agenor Gołuchowski uzyskał poparcie Polaków dla swoich działań
Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca • wymienia nowe grupy społeczne, które pojawiły się w społeczeństwie polskim w XIX w.	dostateczna • wymienia działania Polaków, które miały na celu obronę przed polityką germanizacyjną	dobra • porównuje sytuację Polaków w zaborze austriackim z sytuacją Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim; • porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich	bardzo dobra • charakteryzuje konflikty społeczno-narodowe na terenie Galicji w II połowie XIX w.; • wyjaśnia, co wpływało na przemiany	celująca

16. Masowe ruchy polityczne na ziemiach polskich	Uczeń: • charakteryzuje program warszawskich pozytywistów; • wymienia przykładowe partie polityczne powstałe w ramach ruchów ludowego, socjalistycznego i narodowego oraz ich przywódców	Uczeń: • wymienia czynniki, które spowodowały powstanie nowoczesnego narodu polskiego i kształtowały polską świadomość narodową; • wymienia główne założenia programowe partii politycznych powstałych w ramach ruchów ludowego, socjalistycznego i narodowego	Uczeń: • porównuje dwa nurty w polskim ruchu socjalistycznym; • wymienia partie polityczne i działaczy związanych z każdym z nurtów w polskim ruchu socjalistycznym; • przedstawia programy ruchów ludowego i narodowego oraz przykłady ich realizacji	Uczeń: • porównuje pojęcie narodu w społeczeństwie polskim w epoce nowożytnej i XIX w.; • wyjaśnia, na czym polegał trójlojalizm; • wyjaśnia, w których zaborach poszczególne ruchy polityczne miały największe poparcie; • wyjaśnia, co spowodowało zmianę nazwy Stronnictwa Ludowego na Polskie Stronnictwo Ludowe	Uczeń: • wymienia partie polskie działające w XX w. i obecnie, które wywodzą się z partii politycznych powstałych na ziemiach polskich w II połowie XIX w.
---	--	--	---	--	---

17. Rewolucja 1905–1906 w Królestwie Polskim	Uczeń: - wymienia przyczyny i skutki rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; - przedstawia orientacje polityczne na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej	Uczeń: - przedstawia przyczyny rewolucji 1905 r. w Rosji; - wymienia zmiany, na które zgodził się Mikołaj II w wyniku rewolucji	Uczeń: - przedstawia przebieg rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; - przedstawia grupy społeczne, które wystąpiły w czasie rewolucji 1905 r. i ich postulaty; - charakteryzuje działalność orientacji proaustriackiej – niepodległościowej przed I wojną światową	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja w Rosji na początek XX w. wpłynęła na wybuch rewolucji 1905 r.; - wyjaśnia, w jaki sposób wydarzenia w Rosji z lat 1905–1907 wpływały na sytuację w Królestwie Polskim; - ocenia trwałość zmian, które zaszły w Rosji i w Królestwie Polskim w wyniku rewolucji 1905 r.	Uczeń: przedstawia inne orientacje polityczne, które wykształciły się na ziemiach polskich przed I wojną światową
Temat lekcji	Ocena dopuszczająca dostateczna dobra bardzo dobra celująca				

18. Polska kultura i nauka przełomu XIX i XX stulecia	Uczeń: - wymienia najważniejsze cechy kultury okresu Młodej Polski; - wymienia przykładowych artystów polskich II połowy XIX i początku XX w.; - przedstawia rozwój kultury masowej na ziemiach polskich	Uczeń: - przedstawia cechy pozytywizmu w kulturze; - przedstawia osiągnięcia naukowe Polaków w II połowie XIX i początku XX w.; - wyjaśnia, w jaki sposób wydarzenia kulturalne łączyły Polaków z różnych zaborów	Uczeń: - przedstawia rolę przykładowych artystów w kulturze polskiej II połowy XIX i początku XX w.; - wyjaśnia, co wpływało na rozwój kultury masowej na ziemiach polskich; - przedstawia zmianę pozycji kobiet w społeczeństwie polskim na przełomie XIX i XX w.	Uczeń: - charakteryzuje rozwój szkolnictwa na ziemiach polskich w II połowie XIX w.; - przedstawia rolę historii w twórczości artystów polskich w II połowie XIX i początku XX w.; - wyjaśnia, dlaczego Kraków nazywano Polskimi Atenami	Uczeń: przedstawia osiągnięcia artystów i uczonych polskich poza granicami ziem polskich
--	---	--	---	---	---

IV. POLSKA, EUROPA I ŚWIAT W OKRESIE WIELKIEJ WOJNY

19. Początek wojny i działania zbrojne w latach 1914–1916	Uczeń: - wymienia państwa walczące po stronie państw ententy i państw centralnych; - wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy na froncie zachodnim i wschodnim z lat 1914–1916;	Uczeń: - wymienia bezpośrednio przyczyny I wojny światowej; - wyjaśnia, co oznaczają pojęcia: wojna pozycyjna, wojna totalna; - uzasadnia, że działania wojenne na froncie zachodnim	Uczeń: - wyjaśnia cele i konsekwencje realizacji przez Niemców planu Schlieffena; - wyjaśnia, dlaczego kolejne państwa przyłączały się do państw centralnych lub ententy;	Uczeń: - przedstawia przebieg działań wojennych na Półwyspie Bałkańskim i froncie włoskim; - wyjaśnia, w jaki sposób nowe rodzaje broni wpłynęły na prowadzone działania	Uczeń: przedstawia, do jakich działań wykorzystywano zwierzęta w czasie I wojny światowej
--	---	---	---	--	--

20. Rewolucja lutowa i przewrót bolszewicki w Rosji	Uczeń: - wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej; - wymienia przyczyny i skutki rewolucji październikowej	Uczeń: - wymienia dekrety wprowadzone przez władze bolszewickie; - wyjaśnia, co to była Czecha; - przedstawia zasady komunizmu wojennego;	Uczeń: - przedstawia sytuację w Rosji w pierwszych latach wojny i wskazuje jej wpływ na wybuch rewolucji lutowej; - przedstawia	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polegała dwuwładza po rewolucji lutowej; - wyjaśnia, co ułatwiło bolszewikom dokonanie zamachu stanu (rewolucja październikowa);	Uczeń: wyjaśnia, co to była „Dziecięca arka”
--	---	--	---	---	---

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			przedstawia skutki wprowadzenia przez bolszewików dekretu o ziemi i dekretu o prawie	przedstawia znaczenie dekretów wprowadzonych przez władze bolszewickie	
21. Sprawa polska w czasie I wojny światowej	Uczeń: - przypomina orientację polityczną istniejącą na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej; - wymienia dokumenty, w których była mowa o powstaniu niepodległego państwa polskiego i ich najważniejsze postanowienia;	Uczeń: - wymienia przykładowe działania Komitetu Narodowego Polskiego; - przedstawia różnice w stanowiskach państw walczących wobec kwestii odzyskania przez Polskę niepodległości; - wyjaśnia, co to była Polska Armia	Uczeń: - przedstawia sytuację Polaków w pierwszych latach wojny; - wyjaśnia przyczyny wydania Aktu 5 listopada; - wymienia organy władz polskich powołane na mocy Aktu 5 Listopada; - przedstawia rolę Komitetu	Uczeń: - ocenia znaczenie Aktu 5 listopada dla odzyskania przez Polskę niepodległości; - charakteryzuje politykę państw centralnych na okupowanych terenach Królestwa Polskiego; - wyjaśnia, co wpływało na stosunek państw	Uczeń: przedstawia udział Polek w walkach o odzyskanie niepodległości w czasie I wojny światowej

22. Koniec Wielkiej Wojny. Odzyskanie niepodległości przez Polskę	Uczeń: - wymienia postanowienia pokoju brzeskiego; - przedstawia proces kształtowania się władz centralnych odrodzonej Polski	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego udział Stanów Zjednoczonych w wojnie był ważny dla państw ententy; - przedstawia konsekwencje trudnej sytuacji gospodarczej i politycznej Niemiec oraz Austro-Węgier jesienią 1918	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone przystąpiły do wojny po stronie państw ententy; - wyjaśnia, dlaczego Rosja bolszewicka zdecydowała się na podpisanie pokoju brzeskiego; - charakteryzuje trudności gospodarcze Niemiec	Uczeń: - charakteryzuje trudności polityczne Niemiec i Austro-Węgier jesienią 1918 r.; - wymienia lokalne ośrodki władzy na ziemiach polskich istniejące jesienią 1918 r. i działaczy stojących na ich czele;	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego konflikt zbrojny z lat 1914–1918 był na początku określany jako Wielka Wojna, a potem jako I wojna światowa
--	---	--	---	---	--

Ocena

Temat lekcji

dopuszczająca

dostateczna

dobra

bardzo dobra

celująca

V. EUROPA I ŚWIAT W OKRESIE MIĘDZYWOJENNYM

23. Ukształtowanie się systemu wersalskiego	Uczeń: - wymienia najważniejsze postanowienia traktatu wersalskiego; - wymienia cele i przykłady działalności Ligi Narodów; - pokazuje na mapie państwa, które powstały po I wojnie światowej	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie pojęć: ład wersalski, ład waszyngtoński; - wymienia przykładowe problemy związane utrzymaniem ładu wersalskiego; - wyjaśnia, co było największą słabością Ligi Narodów; - pokazuje na mapie straty terytorialne Niemiec po I wojnie światowej	Uczeń: - pokazuje na mapie obszary plebiscytowe po I wojnie światowej i zmiany, które zaszły w wyniku plebiscytów; - przedstawia stanowiska państw ententy wobec powojennych losów państw centralnych; - wymienia postanowienia traktatów pokojowych zawartych z pozostałymi państwami centralnymi; - przedstawia problemy mniejszości narodowych; - charakteryzuje mocne i słabe strony Ligi Narodów	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób postanowienia traktatu wersalskiego i pozostałych traktatów pokojowych były kompromisem różnych stanowisk państw zwycięskich; - ocenia szanse trwałości ładu wersalskiego i ładu waszyngtońskiego; - ocenia, czy Liga Narodów spełniła pokładane w niej nadzieje; - pokazuje na mapie straty terytorialne państw centralnych (poza Niemcami)	Uczeń: - interpretuje karykaturę ze strony 256 w podręczniku, z uwzględnieniem polityki Stanów Zjednoczonych po I wojnie światowej; - wymienia przykłady nieskutecznych działań Ligi Narodów w okresie dwudziestolecia międzywojennego
--	--	---	--	---	--

24. Świat po Wielkiej Wojnie. Wielki kryzys gospodarczy	Uczeń: - wymienia przykładowe skutki społeczne i gospodarcze I wojny światowej; - przedstawia, jak zmieniła się pozycja kobiet w społeczeństwach europejskich po I wojnie światowej; - wymienia przykładowe sposoby przezwyciężania wielkiego kryzysu gospodarczego	Uczeń: - wyjaśnia, które państwa i dlaczego mogły najbardziej odczuć skutki I wojny światowej; - wyjaśnia, co wpłynęło na zmianę pozycji kobiet w społeczeństwach europejskich po I wojnie światowej; - wymienia przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego	Uczeń: - przedstawia polityczne skutki I wojny światowej dla krajów europejskich i ich kolonii; - wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy dotknął prawie cały świat	Uczeń: - przedstawia odbicie przeżyć związanych z doświadczeniami wielkiej wojny w dziełach kultury; - przedstawia bilans I wojny światowej; - ocenia, czy wprowadzenie prohibicji w Stanach Zjednoczonych spełniło pokładane w niej nadzieje	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy był w niewielkim stopniu odczuwany w ZSRS i Hiszpanii; - porównuje sposoby walki z epidemią grypy hiszpańskiej i jej konsekwencje po I wojnie światowej z sytuacją związaną z obecną epidemią COVID-19
--	--	---	--	--	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
25. Narodziny faszyzmu we Włoszech	Uczeń: - wymienia założenia ideologii faszystowskiej; - przedstawia proces przejścia władzy przez Mussoliniego; - pokazuje na mapie tereny ekspansji Włoch faszystowskich	Uczeń: - wymienia trudności gospodarcze i polityczne Włoch po I wojnie światowej; - wymienia organy władzy w faszystowskich Włoszech i ich kompetencje; - przedstawia politykę	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Włosi byli niezadowoleni z postanowień traktatów pokojowych po I wojnie światowej; - charakteryzuje politykę gospodarczą Mussoliniego;	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Mussolini zyskał poparcie Włochów; - charakteryzuje stosunki między państwem włoskim a Kościołem katolickim; - wyjaśnia znaczenie traktatów laterańskich; - uzasadnia, że	Uczeń: wyjaśnia, w jaki sposób Benito Mussolini nawiązywał do tradycji imperium rzymskiego

26. System nazistowski w Niemczech	Uczeń: - wymienia założenia ideologii nazistowskiej; - przedstawia okoliczności objęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza; - przedstawia wydarzenia określone jako noc kryształowa	Uczeń: - wymienia postanowienia układu w Locarno; - wymienia cechy państwa totalitarnego na przykładzie III Rzeszy; - wyjaśnia, cel uchwalenia ustaw norymberskich	Uczeń: - przedstawia sytuację w Niemczech po I wojnie światowej; - przedstawia walkę o władzę w łonie NSDAP; - przedstawia politykę NSDAP wobec przeciwników politycznych; - charakteryzuje politykę władz III Rzeszy wobec Żydów	Uczeń: - wyjaśnia, jakie konsekwencje dla sytuacji międzynarodowej miało podpisanie układu w Locarno; - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja w Niemczech po I wojnie światowej ułatwiła dojście do władzy Adolfowi Hitlerowi; - charakteryzuje politykę gospodarczą III Rzeszy; - wskazuje związki między ideologią nazistowską a polityką wobec Żydów	Uczeń: wyjaśnia, w jaki sposób ideologia nazistowska znajdowała odzwierciedlenie w sztuce III Rzeszy
27. Państwo sowieckie	Uczeń: - wymienia organy władzy w Związku Sowieckim; - charakteryzuje represje wobec ludności stosowane przez władze w okresie rządów Stalina;	Uczeń: - wymienia założenia Nowej Ekonomicznej Polityki i gospodarki centralnie planowanej; - wyjaśnia przyczyny represji różnych grup ludności w państwie	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego w Związku Sowieckim wprowadzano zmiany w polityce gospodarczej państwa; - wymienia postanowienia układu w Rapallo;	Uczeń: - przedstawia konsekwencje układu w Rapallo; - wyjaśnia rolę propagandy i sztuki w kształtowaniu wizerunku przywódcy i państwa sowieckiego;	Uczeń: ocenia, czy założenia gospodarki komunistycznej (kolektywizacja, gospodarka nakazowo-rozdzielcza itp.) faktycznie doprowadziły do rozwoju gospodarczego

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	• przedstawia przykłady działań propagandowych w ZSRS	• wymienia cechy socrealizmu	• przedstawia rolę propa- gandy w ZSRS i środki przez nią stosowane	• uzasadnia, że Związek Sowiecki był państwem totalitarnym; • wyjaśnia rolę	
28. Świat na drodze ku wojnie	Uczeń: • pokazuje na mapie rozrost terytorialny III Rzeszy; • wymienia dokumenty, które doprowadziły do ukształtowania się osi Rzym–Berlin–Tokio; • wymienia postanowienia paktu Ribbentrop-Mołotow	Uczeń: • wymienia działania III Rzeszy mające na celu militaryzację państwa; • przedstawia politykę państw zachodnich wobec III Rzeszy; • wymienia postanowienia dokumentów, które ukształtowały oś Rzym–Berlin–Tokio	Uczeń: • przedstawia działania III Rzeszy, które łamały postanowienia traktatu wersalskiego; • wyjaśnia znaczenie paktu antykominternowskiego i paktu stalowego dla powstania osi Rzym–Berlin–Tokio; • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny domowej w Hiszpanii; • wyjaśnia znaczenie paktu Ribbentrop-Mołotow	Uczeń: • przedstawia ekspansję Japonii na Dalekim Wschodzie; • przedstawia współpracę państw faszystowskich w trakcie wojny domowej w Hiszpanii; • ocenia, czy polityka państw zachodnich wobec III Rzeszy przyniosła oczekiwane efekty	Uczeń: • przedstawia udział Polaków w wojnie domowej w Hiszpanii; • przedstawia odbicie konfliktów z lat 30. XX w. (do wybuchu II wojny światowej) w literaturze i sztuce

29. Nauka i kultura w okresie międzywojennym	Uczeń: • przedstawia rozwój kinematografii w dwudziestoleciu międzywojennym; • wymienia przykładowych artystów tworzących w dwudziestoleciu międzywojennym; • przedstawia tematykę literatury dwudziestolecia międzywojennego i wymienia przykładowych pisarzy tego okresu	Uczeń: • przedstawia wpływ postępu technicznego na życie codzienne ludzi i rozwój kultury; • przypisuje przykładowych artystów tworzących w dwudziestoleciu międzywojennym do odpowiednich nurtów w sztuce	Uczeń: • wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju kultury masowej w dwudziestoleciu międzywojennym; • wymienia przykładowe dzieła sztuki i architektury dwudziestolecia między- wojennego oraz ich twórców; • wymienia przykładowych naukowców dwudziestolecia międzywojennego i dziedziny nauki, którymi się zajmowali	Uczeń: • wymienia cechy nowych nurtów w sztuce i architekturze w dwudziestoleciu międzywojennym; • wyjaśnia, jaką rolę odgrywały literatura i film w propagandzie; • charakteryzuje twórczość kompozytorską w dwudziestoleciu międzywojennym	Uczeń: • ocenia, czy artyści sceny i filmu stawali się idolami dla publiczności
---	---	--	---	---	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
VI. POLSKA W DWUDZIESTOLECIU MIĘDZYWOJENNYM					
30. Walka o granice odrodzonej Polski	Uczeń: - wymienia postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące ziem polskich; - wyjaśnia termin: orlęta lwowskie; - przedstawia znaczenie Bitwy Warszawskiej; - pokazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej	Uczeń: - wymienia wydarzenia, które wpłynęły na kształt polskiej granicy z Niemcami po I wojnie światowej; - wymienia postanowienia pokoju ryskiego; - wymienia najważniejsze problemy państwa polskiego związane z kształtem granic	Uczeń: - przedstawia koncepcje dotyczące kształtu polskiej granicy wschodniej; - przedstawia przyczyny i przebieg wojny polsko-bolszewickiej; - wymienia przyczyny konfliktu polsko-ukraińskiego w Galicji Wschodniej;	Uczeń: - wyjaśnia, co wpłynęło na wynik plebiscytów na Warmii i Mazurach oraz na Górnym Śląsku; - charakteryzuje problemy związane z kształtowaniem się granicy na Śląsku Cieszyńskim i Wileńszczyźnie; - wyjaśnia podłoże proble-	Uczeń: - wyjaśnia genezę i znaczenie terminów, którymi określa się Bitwę Warszawską; - charakteryzuje przedstawianie walk o granice odrodzonego państwa w sztuce
31. II Rzeczpospolita w okresie rządów parlamentarnych (1918–1926)	Uczeń: - charakteryzuje prawo wyborcze do Sejmu Ustawodawczego; - wymienia uprawnienia sejmu i prezydenta na mocy konstytucji marcowej; - wymienia pierwszych	Uczeń: - wymienia postanowienia małej konstytucji; - przestawia okoliczności wyboru Gabriela Narutowicza na Prezydenta II Rzeczypospolitej	Uczeń: - porównuje pozycję władzy ustawodawczej i wykonawczej na mocy konstytucji marcowej; - wymienia zasady ustrojowe państwa i prawa obywateli zawarte w konstytucji	Uczeń: - wyjaśnia problemy związane z przeprowadzeniem wyborów do Sejmu Ustawodawczego; - porównuje pozycję Józefa Piłsudskiego jako Tymczasowego Naczelnika Państwa i Naczelnika Państwa; - charakteryzuje życie	Uczeń: podaje przykład gabinetu pozaparlamentarnego, który powstał w latach 20. XX w., i wyjaśnia okoliczności jego powołania

32. Rządy sanacji w Polsce (1926–1939)	Uczeń: wymienia przykładowe przyczyny zamachu majowego;	Uczeń: wymienia przykładowe skutki zamachu majowego;	Uczeń: przedstawia stosunek różnych grup społecznych do działań Józefa	Uczeń: uzasadnia, że w Polsce po przewrocie majowym	Uczeń: wymienia mocne i słabe strony II rządu Chjeno-Piasta;
Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca - wymienia uprawnienia prezydenta, które wzmocniły jego władzę na mocy konstytucji kwietniowej; - wyjaśnia, jaką rolę odgrywał Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem	dostateczna - przedstawia zmiany w pozycji ustrojowej sejmu i prezydenta wprowadzone na mocy konstytucji kwietniowej; - wyjaśnia, co to był Centrolew; - charakteryzuje politykę obozu sanacji wobec przeciwników politycznych	dobra - przedstawia zmiany ustrojowe wprowadzone przez nowelę sierpniową i konstytucję kwietniową; - charakteryzuje politykę wewnętrzną obozu sanacji; - przedstawia pozycję Prezydenta Ignacego Mościckiego po śmierci Józefa Piłsudskiego	bardzo dobra - przedstawia działania obozu prawicowego w okresie rządów sanacji; - ocenia pozycję Józefa Piłsudskiego w obozie sanacyjnym; - charakteryzuje obóz sanacji po śmierci Józefa Piłsudskiego	celująca wyjaśnia, w jaki sposób powołanie rządu Chjeno-Piasta wpłynęło na wybuch przewrotu majowego

33. Społeczeństwo II Rzeczypospolitej	Uczeń: - wymienia mniejszości narodowe zamieszkujące II Rzeczypospolitą; - charakteryzuje sytuację mniejszości żydowskiej w II Rzeczypospolitej; - wymienia prawa mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej	Uczeń: - przedstawia strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej (etniczną, religijną, zawodową); - charakteryzuje sytuację mniejszości ukraińskiej w II Rzeczypospolitej; - przedstawia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych	Uczeń: - wyjaśnia, co wpływało na różnice między strukturą etniczną i religijną społeczeństwa II Rzeczypospolitej; - wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze zawodowej społeczeństwa II Rzeczypospolitej; - charakteryzuje sytuację mniejszości niemieckiej w II Rzeczypospolitej; - przedstawia stosunek	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny stosunku poszczególnych mniejszości narodowych do państwa polskiego; - charakteryzuje sytuację mniejszości białoruskiej w II Rzeczypospolitej; - ocenia politykę władz II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych; - przedstawia stosunek społeczeństwa	Uczeń: - przedstawia przykłady wyboru różnych tożsamości narodowych wśród członków jednej rodziny; - wyjaśnia, jakie mogły być przyczyny i konsekwencje takiego zjawiska
--	---	---	---	---	--

34. Przemiany gospodarcze w Polsce w okresie międzywojennym	Uczeń: - wymienia przykładowe problemy gospodarcze II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.; - wyjaśnia pojęcia: Polska A i Polska B; - pokazuje na mapie najważniejsze ośrodki gospodarcze II Rzeczypospolitej	Uczeń: - dzieli problemy gospodarcze II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w. na te, które były konsekwencją zaborów, i na te, które wynikały z działań w czasie I wojny światowej; - wymienia reformy rządu Władysława Grabskiego;	Uczeń: - wyjaśnia podłoże problemów gospodarczych II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.; - charakteryzuje przebieg wielkiego kryzysu gospodarczego w Polsce;	Uczeń: - ocenia skuteczność reform rządu Władysława Grabskiego; - przedstawia przyczyny i realizację przeprowadzenia reformy rolnej w II Rzeczypospolitej;	Uczeń: przedstawia wpływ Prezydenta Ignacego Mościckiego na rozwój przemysłu
--	--	---	---	--	---

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		przedstawia rolę Gdyni i Centralnego Okręgu Przemysłowego	charakteryzuje rozwój przemysłu w II Rzeczypospolitej	ocenia, czy władzom II Rzeczypospolitej udało się zniwelować różnice między Polską A a Polską B	

35. Kultura i nauka w międzywojennej Polsce	Uczeń: - wymienia przykładowych twórców i ich dzieła; - wymienia osiągnięcia Polaków (obywateli II RP) w dziedzinie kultury i nauki; - wymienia największe osiągnięcia sportowe Polaków w dwudziestoleciu międzywojennym	Uczeń: - przedstawia rozwój kultury masowej w II Rzeczypospolitej; - wymienia przykładowe zabytki architektury modernistycznej w Polsce	Uczeń: - wymienia pisarzy i malarzy dwudziestolecia między- wojennego i przypisuje ich do odpowiedniej grupy literackiej lub nurtu w malarstwie; - charakteryzuje architekturę dwudziestolecia między- wojennego; - przedstawia rozwój sportu w II Rzeczypospolitej	Uczeń: - przedstawia rozwój i zmiany w szkolnictwie w II Rzeczypospolitej; - wyjaśnia, co wpływało na rozwój kultury w Polsce w okresie dwudziestolecia międzywojennego; - wyjaśnia, co wpływało na wybór tematyki dzieł kultury; - przedstawia twórczość kompozytorską w II Rzeczypospolitej	Uczeń: wyjaśnia, za co Kazimierz Wierzyński otrzymał medal olimpijski
--	---	---	--	---	--

36. Polska polityka zagraniczna w latach 1918–1939	Uczeń: - wymienia przyczyny konfliktów II Rzeczypospolitej z sąsiadami; - wymienia sojuszników Polski w dwudziestoleciu międzywojennym	Uczeń: - przedstawia wydarzenia, które kształtowały stosunki Polski z Niemcami i Związkiem Sowieckim w dwudziestoleciu międzywojennym; - przedstawia pozycję geopolityczną Polski przed wybuchem II wojny światowej	Uczeń: - wyjaśnia, co wpływało na kształt stosunków polsko-niemieckich i polsko-sowieckich w dwudziestoleciu międzywojennym; - wyjaśnia, dlaczego Francja była sojusznikiem II Rzeczypospolitej	Uczeń: - charakteryzuje politykę zagraniczną II Rzeczypospolitej w okresie sanacji; - ocenia skuteczność polskiej polityki zagranicznej w dwudziestoleciu międzywojennym	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego w prasie międzynarodowej porównywano działania władz polskich w polityce zagranicznej z działaniami III Rzeszy
---	--	---	---	--	---

VII. II WOJNA ŚWIATOWA

37. Wojna obronna Polski w 1939 r.	Uczeń: - wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy wojny obronnej 1939 r.; - wyjaśnia pojęcia: blitzkrieg i wojna totalna;	Uczeń: - wymienia cele ataku Niemiec i ZSRS na Polskę; - przedstawia bilans walk z września i początków października 1939 r.;	Uczeń: przedstawia i ocenia rolę Stefana Starzyńskiego w obronie Warszawy oraz znaczenie obrony Westerplatte;	Uczeń: charakteryzuje pozycję międzynarodową Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej;	Uczeń: przedstawia wydarzenia, które miały miejsce w okolicach jego miejscowości we wrześniu i początkach października 1939 r.;
---	---	---	--	---	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	wymienia przykładowe skutki walk z września i początków października 1939 r.	przedstawia udział ludności cywilnej w obronie kraju we wrześniu 1939 r.	przedstawia działania Anglii i Francji w pierwszych tygodniach II wojny światowej;	- wyjaśnia, dlaczego wojnę obronną Polski można określić jako wojnę totalną; - ocenia szanse Polaków	wyjaśnia, dlaczego obrona bunkrów pod Wizną jest określana jako <i>polskie Termopile</i>
38. Działania wojenne w latach 1939–1941	Uczeń: - pokazuje na mapie tereny opanowane przez III Rzeszę i ZSRS w latach 1939–1940; - wyjaśnia pojęcie „dziwna wojna”; - wymienia przyczyny ataku III Rzeszy na ZSRS	Uczeń: - pokazuje na mapie tereny zaatakowane przez Włochy w latach 1940–1941; - charakteryzuje etapy bitwy o Anglię; - wyjaśnia znaczenie walk na Atlantyku dla przebiegu II wojny światowej	Uczeń: - przedstawia reakcję władz Norwegii, Danii i Francji na atak wojsk niemieckich; - wyjaśnia, dlaczego Hitler zaatakował Wielką Brytanię; - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja militarna Włochów wpłynęła na niemieckie plany wojenne	Uczeń: - przedstawia reakcję ludności Norwegii, Danii i Francji na atak wojsk niemieckich; - porównuje metody stosowane w czasie zajmowania terenów przez ZSRS wobec Finlandii oraz republik bałtyckich; - wyjaśnia, co ułatwiało Hitlerowi zajmowanie terenów ZSRS, i co spowodowało jego ostateczną porażkę	Uczeń: przedstawia postaci i wydarzenia, do jakich odwoływały się państwa, prowadząc kampanię propagandową w czasie pierwszych lat II wojny światowej

39. Polityka Niemiec w okupowanej Europie	Uczeń: - wymienia elementy polityki III Rzeszy wobec państw okupowanych; - charakteryzuje politykę III Rzeszy wobec ludności żydowskiej; - przedstawia znaczenie konferencji w Wannsee	Uczeń: - przedstawia różnice w polityce niemieckiej wobec krajów okupowanych w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej; - wymienia przykłady działań ruchu oporu w Europie; - wyjaśnia, w jaki sposób władze III Rzeszy starały się włączyć władze i ludność terenów okupowanych w swoją politykę wobec ludności żydowskiej	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polegał Generalny Plan Wschodni; - charakteryzuje działalność ruchu oporu w krajach europejskich; - wymienia przykłady kolaboracji z władzami niemieckimi w krajach okupowanych	Uczeń: - wyjaśnia, co wpływało na różną politykę Niemców wobec krajów okupowanych; - wyjaśnia, dlaczego nazwisko Vidkuna Quislinga stało się synonimem kolaboracji; - wymienia inne grupy ludności, które poddano eksterminacji i wyjaśnia, dlaczego	Uczeń: - charakteryzuje trzy grupy partyzanckie działające na terenie Jugosławii: czetnicy, ustasze i komuniści; - wyjaśnia przyczyny różnic między nimi
--	---	---	---	---	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
40. Wielka koalicja i przełom na frontach	Uczeń: - wymienia dokumenty, które były podstawą powstania wielkiej koalicji; - wymienia przykładowe postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i>; - wymienia i pokazuje na mapie miejsca bitew, które zmieniły sytuację na frontach II wojny światowej; - wymienia przykładowe postanowienia konferencji w Teheranie	Uczeń: - wymienia przykładowe postanowienia <i>Deklaracji Narodów Zjednoczonych</i>; - przedstawia znaczenie konferencji w Teheranie; - wyjaśnia, które bitwy i dlaczego miały przełomowe znaczenie dla sytuacji na frontach II wojny światowej	Uczeń: - przedstawia proces kształtowania się wielkiej koalicji; - przedstawia stosunek Stanów Zjednoczonych do wojny przed ich formalnym przystąpieniem do koalicji antyhitlerowskiej; - wymienia cele ekspansji japońskiej na Dalekim Wschodzie	Uczeń: - wyjaśnia, które państwa i dlaczego odgrywały największą rolę w koalicji antyhitlerowskiej; - wyjaśnia znaczenie <i>Lend-Lease Act</i> dla sytuacji wojennej w Europie; - charakteryzuje sytuację we Włoszech po obaleniu Benito Mussoliniego	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego Francja nie była sygnatariuszem <i>Deklaracji Narodów Zjednoczonych</i> z 1942 r.

41. Zakończenie II wojny światowej	Uczeń: - wymienia i pokazuje na mapie miejsca ostatnich bitew II wojny światowej; - wymienia postanowienia konferencji w Jałcie dotyczące Niemiec	Uczeń: - wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie dotyczące Niemiec; - wymienia skutki II wojny światowej	Uczeń: - wyjaśnia, co przesądziło o zwycięstwie aliantów na Dalekim Wschodzie; - wymienia postanowienia konferencji w Jałcie; - przedstawia bilans II wojny światowej	Uczeń: - wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie; - wyjaśnia, w jaki sposób pozycja poszczególnych państw w koalicji antyhitlerowskiej wpływała na decyzje i działania podejmowane przez koalicję	Uczeń: porównuje sposób prowadzenia działań wojennych i postęp techniczny w czasie I i II wojny światowej
---	---	---	--	--	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Polska w latach II wojny światowej					
1. Polacy pod niemiecką i sowiecką okupacją	Uczeń: pokazuje na mapie linię podziału państwa polskiego między okupantów oraz podziały ziem okupowanych przez III Rzeszę i ZSRS; wymienia przykłady polityki władz niemieckich wobec ludności polskiej na ziemiach okupowanych; przedstawia przeprowadzone na ziemiach okupowanych przez ZSRS zmiany administracyjne; wymienia przykładowe represje wobec Polaków pod okupacją sowiecką; wyjaśnia, co to była zbrodnia katyńska.	Uczeń: podaje przykłady eksterminacji elit polskich na ziemiach okupowanych przez Niemców; charakteryzuje postawy Polaków wobec ludności żydowskiej w czasie II wojny światowej; przedstawia sposób, w jaki doszło do włączenia Kresów Wschodnich do republik sowieckich; przedstawia losy polskich oficerów wziętych do niewoli sowieckiej; przedstawia schemat deportacji Polaków z Kresów Wschodnich.	Uczeń: przedstawia cele polityki władz niemieckich wobec Polaków w Generalnym Gubernatorstwie; wyjaśnia, co wpływało na postawy Polaków wobec Żydów w czasie II wojny światowej; wyjaśnia, co to była granatowa policja; przedstawia konsekwencje zmian administracyjnych przeprowadzonych na ziemiach polskich pod okupacją sowiecką; charakteryzuje politykę władz sowieckich wobec obywateli polskich na ziemiach okupowanych.	Uczeń: przedstawia cele polityki władz niemieckich wobec Polaków na ziemiach wcielonych do III Rzeszy; wyjaśnia przyczyny różnic w polityce Niemiec wobec obywateli polskich na ziemiach okupowanych; wyjaśnia, co oznaczało przyjęcie volkslisty i jak traktowano Polaków, którzy się na niej znaleźli na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie; wyjaśnia, dlaczego na początku władze sowieckie inaczej traktowały ludność białoruską i ukraińską niż polską i na czym to polegało; przedstawia sytuację Polaków na Wileńszczyźnie.	Uczeń: na wybranym przykładzie przedstawia losy powstańców śląskich i ich rodzin w czasie II wojny światowej, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; przedstawia losy przykładowych komunistów polskich lub Polaków sympatyzujących z komunizmem, którzy na początku wojny znaleźli się na terenach okupowanych przez ZSRS.

Temat lekcji	Ocena				
2. Władze polskie na uchodźstwie	Uczeń: wymienia osoby pełniące funkcje państwowe na uchodźstwie; wymienia postanowienia układu Sikorski–Majski; wyjaśnia, co spowodowało zerwanie stosunków z ZSRS; wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy z udziałem polskich oddziałów; przedstawia rolę polskich lotników w bitwie o Anglię wymienia armię polską, która powstała w Związku Sowieckim (armia Andersa).	Uczeń: wyjaśnia, co to była Rada Narodowa RP wymienia cele działań rządu polskiego na uchodźstwie; przedstawia przykładowe wydarzenia, które wpłynęły na relacje polsko-sowieckie w czasie II wojny światowej; przedstawia działalność Jana Karskiego; przedstawia proces kształtowania się Polskich Sił Zbrojnych; przedstawia okoliczności tworzenia Armii Andersa w ZSRS; przedstawia znaczenie wybranych bitew, w których brały udział oddziały polskie.	Uczeń: przedstawia okoliczności powstania polskich władz na uchodźstwie; charakteryzuje stosunki władz londyńskich z ZSRS; przedstawia działania polskich władz na uchodźstwie podjęte w obronie ludności żydowskiej; wymienia przykładowe miejsca tworzenia polskich oddziałów i wyjaśnia, dlaczego właśnie tam one powstawały; przedstawia rolę polskich okrętów w czasie II wojny światowej; przedstawia znaczenie bitew i rolę, jaką odegrały w nich oddziały polskie.	Uczeń: wyjaśnia, co wpływało na relacje polsko-radzieckie w czasie II wojny światowej; wyjaśnia, co wpływało na pozycję międzynarodową władz polskich na uchodźstwie; ocenia, które cele udało się zrealizować władzom polskim na uchodźstwie; wyjaśnia okoliczności tworzenia Armii Andersa w ZSRS; przedstawia szlak bojowy wybranych oddziałów polskich; ocenia wkład polskich oddziałów w działania wojenne II wojny światowej.	Uczeń: przedstawia losy Prezydenta Ignacego Mościckiego, ministra spraw zagranicznych Józefa Becka i marszałka Edwarda Rydza-Śmigłego po internowaniu w Rumunii, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; na podstawie informacji z podręcznika i innych źródeł przedstawia stosunek mieszkańców miast europejskich do oddziałów PSZ.
3. Polskie Państwo Podziemne	Uczeń: wymienia organy wojskowe i cywilne Polskiego Państwa Podziemnego; wymienia Komendantów Głównych AK; wymienia przykładowe działania pionu wojskowego Polskiego Państwa Podziemnego; wymienia przykładowe działania pionu	Uczeń: przedstawia proces formowania się struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego; przedstawia działalność małego sabotażu; wymienia Delegatów Rządu na Kraj; wymienia przykładowe oddziały zbrojne tworzone przez partie	Uczeń: przedstawia działalność pionu wojskowego Polskiego Państwa Podziemnego; przedstawia działalność pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego; charakteryzuje powstanie w getcie warszawskim.	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego dochodziło do zmian w strukturach wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego; ocenia, jakie znaczenie miała działalność Polskiego Państwa Podziemnego dla Polaków pod	Uczeń: przedstawia, jak wyglądała współpraca między organizacjami żydowskimi a Polskim Państwem Podziemnym; wskazuje, kiedy w przeszłości Polacy stworzyli podobne struktury organizacyjne.

Temat lekcji	Ocena				
	cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego.	polityczne.		okupacją; wyjaśnia okoliczności tworzenia Armii Berlinga w ZSRS i przedstawia jej szlak bojowy; ocenia wkład polskich oddziałów w działania wojenne II wojny światowej.	
4. Sytuacja Polski i Polaków w przełomowym okresie wojny	Uczeń: wymienia polskie organizacje komunistyczne powstałe na ziemiach polskich i w ZSRS; przedstawia program polskich komunistów; wyjaśnia, co to była zbrodnia wołyńska; wymienia armię polską, która powstała w Związku Sowieckim (armia Berlinga).	Uczeń: przedstawia relacje polsko-ukraińskie przed i w czasie II wojny światowej; wyjaśnia podłoże zbrodni wołyńskiej; wymienia postanowienia <i>Manifestu</i> PKWN przedstawia okoliczności tworzenia Armii Berlinga w ZSRS; przedstawia znaczenie wybranych bitew, w których brały udział oddziały polskie.	Uczeń: przedstawia cele powstania polskich organizacji komunistycznych na ziemiach polskich i w ZSRS; przedstawia proces kształtowania się władz komunistycznych na ziemiach polskich; charakteryzuje działalność polskich komunistów przedstawia znaczenie bitew i rolę, jaką odegrały w nich oddziały polskie.	Uczeń: przedstawia okoliczności powstania polskich organizacji komunistycznych na ziemiach polskich i w ZSRS; przedstawia sytuację Polaków na Kresach po 1941 r.; wyjaśnia różnice między programami polskich komunistów i Rady Jedności Narodowej.	Uczeń: ocenia, jak decyzje podejmowane na konferencjach w Teheranie i Jałcie wpływały na pozycję władz londyńskich i komunistycznych ośrodków władzy na ziemiach polskich

Temat lekcji		Ocena			
5. Akcja „Burza”. Powstanie warszawskie	Uczeń: wymienia założenia akcji „Burza”; wymienia przykładowe przyczyny wybuchu powstania warszawskiego; wymienia przykładowe wydarzenia z powstania warszawskiego; wymienia przykładowe skutki powstania warszawskiego.	Uczeń: wymienia przykładowe działania podjęte w ramach akcji „Burza”; przedstawia przebieg powstania warszawskiego; przedstawia stosunek wojsk niemieckich i wspierających je jednostek do powstańców i ludności cywilnej Warszawy; wymienia dowódcę powstania warszawskiego.	Uczeń: przedstawia okoliczności wybuchu powstania warszawskiego; charakteryzuje stosunek ludności cywilnej do walk powstańczych w Warszawie; przedstawia stosunek aliantów do powstania warszawskiego.	Uczeń: ocenia szanse realizacji założenia akcji „Burza”; wyjaśnia, co wpływało na stosunek ludności cywilnej do powstania warszawskiego; wyjaśnia, co wpływało na stosunek aliantów do powstania warszawskiego; przedstawia bilans powstania warszawskiego.	Uczeń: ocenia zasadność wybuchu powstania warszawskiego, przedstawiając argumenty zwolenników i przeciwników jego wybuchu.
	II. Zimna wojna. Świat w latach 1945–1989				
6. Skutki II wojny światowej. Początki zimnej wojny	Uczeń: pokazuje na mapie zmiany polityczne, które nastąpiły w wyniku II wojny światowej; wymienia cele działalności Organizacji Narodów Zjednoczonych; wymienia organy ONZ; wyjaśnia, jakie treści zawiera <i>Powszechna Deklaracja Praw Człowieka</i> ; wyjaśnia pojęcia: zimna wojna, żelazna kurtyna, NATO, Układ Warszawski; przedstawia proces powstania dwóch państw niemieckich po II wojnie światowej.	Uczeń: wymienia przykładowe skutki II wojny światowej w różnych dziedzinach życia; wyjaśnia, jakie treści zawiera <i>Karta Narodów Zjednoczonych</i> ; wymienia przykładowe uprawnienia organów ONZ; wymienia przykładowe organizacje afiliowane i współpracujące z ONZ; przedstawia proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej na wybranych	Uczeń: przedstawia straty gospodarczo-społeczne spowodowane II wojną światową; wymienia przyczyny i wskazuje kierunki migracji ludności po II wojnie światowej; wyjaśnia częściowo, co wpłynęło na polityczny układ sił na mapie Europy po II wojnie światowej; wyjaśnia pojęcia: doktryna Trumana i plan Marshalla; przedstawia okoliczności powstania Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO) i Układu	Uczeń: wyjaśnia, jak doszło do powstania dwóch państw chińskich; przedstawia wpływ II wojny światowej na sztukę; wyjaśnia w pełni, co wpłynęło na polityczny układ sił na mapie Europy po II wojnie światowej; wyjaśnia specyficzną sytuację Jugosławii wśród państw komunistycznych; porównuje proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-	Uczeń: przedstawia różne reakcje artystów, inne niż w podręczniku, na doświadczenia II wojny światowej; wymienia przykładowe misje pokojowe ONZ, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; wyjaśnia, na czym polegała taktyka salami, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.

Temat lekcji	Ocena				
		przykładach; wyjaśnia, jaką rolę miały odgrywać NATO i Układ Warszawski.	Warszawskiego; porównuje proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej na wybranych przykładach; wymienia przyczyny i skutki wojny koreańskiej.	Wschodniej; wyjaśnia, w jaki sposób starano się ograniczyć wpływy komunistyczne w Europie Zachodniej i Południowej.	
7. Europa Środkowa pod wpływem ZSRS	Uczeń: wymienia przykładowe przyczyny i skutki wystąpień społecznych w krajach bloku wschodniego po śmierci Józefa Stalina (Węgry, Czechosłowacja); przedstawia reakcję władz ZSRS na wystąpienia społeczeństw w Czechosłowacji i na Węgrzech.	Uczeń: charakteryzuje proces destalinizacji w ZSRS i krajach bloku wschodniego; wyjaśnia, na czym polegała doktryna Breżniewa; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wystąpień społecznych w NRD oraz reakcję na nie władz ZSRS.	Uczeń: charakteryzuje wystąpienia społeczeństw w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina: wydarzenia w NRD, powstanie węgierskie i Praską Wiosnę; porównuje wystąpienia społeczeństw w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina; wskazuje różnice w reakcji państw i społeczeństw bloku wschodniego na wystąpienia w NRD, Czechosłowacji i na Węgrzech.	Uczeń: przedstawia politykę zagraniczną Nikity Chruszczowa; ocenia szanse przeprowadzenia liberalnych reform w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina.	Uczeń: przedstawia, w jaki sposób pamięć o wystąpieniach społecznych została uczczona w przestrzeni publicznej w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.

Temat lekcji	Ocena				
8. Dekolonizacja w Azji i Afryce. Konflikty na Bliskim Wschodzie	Uczeń: przedstawia zmiany na mapie świata powstałe w wyniku procesu dekolonizacji po II wojnie światowej; wymienia przykładowe skutki procesu dekolonizacji; przedstawia okoliczności powstania państwa Izrael w Palestynie; pokazuje na mapie tereny Izraela.	Uczeń: wyjaśnia wpływ II wojny światowej na proces dekolonizacji; przedstawia proces uzyskiwania niepodległości przez Indie; wyjaśnia pojęcia: apartheid i neokolonializm; pokazuje na mapie tereny sporne między Izraelem a państwami arabskimi; przedstawia cele i charakteryzuje działalność Organizacji Wyzwolenia Palestyny.	Uczeń: przedstawia i porównuje proces dekolonizacji przeprowadzany przez Wielką Brytanię i Francję; charakteryzuje przemiany w Republice Południowej Afryki; charakteryzuje stosunki Izraela z państwami arabskimi; wymienia przyczyny i skutki kolejnych wojen Izraela z państwami arabskimi.	Uczeń: przedstawia stosunek mocarstw i ONZ do procesu dekolonizacji; przedstawia bilans procesu dekolonizacji; przedstawia rolę islamu w życiu politycznym w państwach bliskowschodnich; wymienia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie.	Uczeń: przedstawia problemy związane z procesem dekolonizacji obecne w literaturze i filmie, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; charakteryzuje współczesne relacje izraelsko-palestyńskie, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.
9. Rywalizacja Stanów Zjednoczonych i ZSRS	Uczeń: wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego; wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu berlińskiego; wymienia przykładowe postanowienia aktu końcowego KBWE.	Uczeń: wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny w Wietnamie; przedstawia inne płaszczyzny, na których dochodziło do rywalizacji między Stanami Zjednoczonymi a ZSRS.	Uczeń: przedstawia sytuację na Kubie na przełomie lat 50. i 60. XX w.; przedstawia przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego; przedstawia przyczyny i skutki kryzysu berlińskiego.	Uczeń: przedstawia przyczyny i skutki wojny w Wietnamie; ocenia wpływ konfliktów międzynarodowych na pozycję Stanów Zjednoczonych i ZSRS.	Uczeń: przedstawia, w jaki sposób udział w wojnie w Wietnamie odcisnął się na społeczeństwie amerykańskim;
10. Integracja europejska	Uczeń: pokazuje na mapie proces rozszerzania się Wspólnot Europejskich, a potem Unii Europejskiej; wymienia przykładowe przyczyny współpracy pomiędzy państwami europejskimi;	Uczeń: przedstawia etapy i obszary integracji europejskiej; wymienia organy Unii Europejskiej i ich przykładowe kompetencje.	Uczeń: wymienia przyczyny współpracy i integracji pomiędzy państwami europejskimi; wyjaśnia, co wpłynęło na pojawienie się idei integracji europejskiej.	Uczeń: ocenia korzyści, jakie wynikają z członkostwa w Unii Europejskiej; ocenia zagrożenia, jakie może nieść za sobą funkcjonowanie Unii Europejskiej.	Uczeń: wyjaśnia, czym się różnią i jakie mogą być konsekwencje różnych koncepcji jednoczenia Europy.

Temat lekcji	Ocena				
	wymienia ojców założycieli Unii Europejskiej.				
11. Przemiany społeczne i kulturowe w 2. połowie XX w.	Uczeń: wymienia zmiany demograficzne i społeczne w 2. połowie XX w.; charakteryzuje kulturę masową 2. połowy XX w.	Uczeń: przedstawia nurty w muzyce, literaturze i filmie w 2. połowie XX w.; przedstawia zmiany w sztukach plastycznych w 2. połowie XX w.	Uczeń: przedstawia konsekwencje przemian demograficznych i społecznych w 2. połowie XX w.; przedstawia zmiany w pozycji kobiety w społeczeństwie w 2. połowie XX w.	Uczeń: przedstawia nurty filozoficzne w 2. połowie XX w.; wyjaśnia wpływ soboru watykańskiego II i pontyfikatu Jana Pawła II na przemiany w Kościele katolickim.	Uczeń: wymienia przykładowe filmy i dzieła literackie, które, jego zdaniem, najlepiej przedstawiają zmiany zachodzące w społeczeństwie w XX w. i uzasadnia swój wybór.
III. Polska pod władzą komunistów 1945–1989					
12. Powojenna Polska	Uczeń: pokazuje na mapie zmiany w przebiegu granicy polskiej po II wojnie światowej; pokazuje na mapie kierunki migracji ludności na ziemiach polskich i do Polski.	Uczeń: przedstawia sytuację gospodarczą na ziemiach polskich po II wojnie światowej; wymienia ośrodki emigracji polskiej po II wojnie światowej.	Uczeń: wyjaśnia przyczyny zmian w przebiegu granicy polskiej po II wojnie światowej; wyjaśnia przyczyny migracji ludności na ziemiach polskich i do Polski.	Uczeń: przedstawia sytuację społeczną na ziemiach polskich po II wojnie światowej; przedstawia sytuację Polaków i władz polskich na emigracji i w ZSRS.	Uczeń: przedstawia zmiany gospodarczo-społeczne, które zaszły po II wojnie światowej w jego regionie.

Temat lekcji	Ocena				
13. Tworzenie podstaw władzy komunistycznej w Polsce	Uczeń: przedstawia wyniki referendum z 1946 r. i wyborów do Sejmu Ustawodawczego z 1947 r.; wymienia założenia reformy rolnej z 1944 r.; wyjaśnia pojęcia: proces szesnastu, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej wymienia przykładowe organizacje polskiego podziemia niepodległościowego i ich dowódców; wymienia cele Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość.”	Uczeń: przedstawia okoliczności procesu szesnastu i powstania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej; wyjaśnia, na czym polegała gospodarka centralnie planowana; przedstawia założenia planu trzyletniego; przedstawia metody walki komunistów z oddziałami podziemia niepodległościowego; wyjaśnia, z czym wiązały nadzieję na zmianę sytuacji w Polsce organizacje powstałe po rozwiązaniu Armii Krajowej.	Uczeń: przedstawia represje stosowane wobec ludności polskiej przez bezpiekę; wyjaśnia, jakie były cele zmian gospodarczych wprowadzanych przez komunistów; przedstawia motywy, którymi kierowali się żołnierze kontynuujący walkę zbrojną po zakończeniu II wojny światowej; wymienia różne nurty ideowe wśród organizacji niepodległościowych.	Uczeń: wyjaśnia, w jaki sposób komuniści umacniali swoją władzę w Polsce; ocenia skuteczność i efektywność polityki gospodarczej władz komunistycznych w Polsce; przedstawia bilans działalności polskiego podziemia niepodległościowego; wyjaśnia genezę określenia żołnierze wyklęci / żołnierze niezłomni.	Uczeń: wyjaśnia polityczne względy lokalizacji Nowej Huty pod Krakowem; wymienia inne przykłady inwestycji przemysłowych, które miały odegrać podobną rolę, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; przedstawia działalność oddziału poakowskiego dowodzonego przez Antoniego Hedę „Szarego” lub innego oddziału podziemia niepodległościowego nieopisanego w podręczniku.
14. Stalinizm w Polsce	Uczeń: przedstawia represje aparatu bezpieczeństwa wobec społeczeństwa polskiego w okresie stalinizmu; wymienia przykładowe środki propagandowe stosowane przez komunistów; wymienia przykładowe postanowienia konstytucji PRL.	Uczeń: wymienia najważniejsze postanowienia konstytucji PRL; charakteryzuje politykę gospodarczą komunistów w pierwszej połowie lat 50. XX w.	Uczeń: charakteryzuje metody indoktrynacji i propagandy stosowane przez władze komunistyczne; charakteryzuje politykę władz komunistycznych wobec Kościoła katolickiego; przedstawia rolę aparatu partyjnego i aparatu bezpieczeństwa w umacnianiu władzy komunistycznej.	Uczeń: przedstawia rolę wojska w umacnianiu władzy komunistycznej; ocenia, skutki polityki gospodarczej pierwszej połowy lat 50. XX w.; wyjaśnia, co wpływało na różny stosunek społeczeństwa polskiego do władz komunistycznych w Polsce.	Uczeń: wskazuje elementy polityki wewnętrznej komunistów polskich wzorowane na ZSRS; wskazuje różnice między sytuacją w Polsce a w krajach Bloku Wschodniego.
15. Postalinowska odwilż	Uczeń: wyjaśnia, kto to byli	Uczeń: wymienia zmiany	Uczeń: wyjaśnia, na czym polegała	Uczeń: ocenia, w której	Uczeń: ocenia rolę wyborów do sejmu

Temat lekcji	Ocena				
	puławianie i natolińczycy; wymienia przykładowe przyczyny i skutki poznańskiego Czerwca	w polityce władz komunistycznych po śmierci Józefa Stalina; przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Władysława Gomułkę.	walka o władzę w łonie PZPR po śmierci Bolesława Bieruta; przedstawia przyczyny, przebieg i skutki poznańskiego Czerwca.	dziedzinie zmiany wprowadzane po śmierci Józefa Stalina były najbardziej widoczne; ocenia politykę Władysława Gomułki w kontekście przemian w Polsce po śmierci Józefa Stalina.	w 1957 r. w kontekście przemian politycznych w 2. połowie lat 50. XX w., korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.
16. Polska w czasach Władysława Gomułki	Uczeń: przedstawia obchody Milenium Chrztu Polski i Tysiąclecia Państwa Polskiego; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Marca 1968 r.	Uczeń: charakteryzuje sytuację gospodarczą w okresie rządów Władysława Gomułki; charakteryzuje stosunek władz komunistycznych do Kościoła katolickiego na przełomie lat 50. i 60. XX w.	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego zorganizowano dwa odrębne obchody rocznicy wydarzenia związanego z początkiem Polski; przedstawia rywalizację wewnątrz PZPR w latach 60. XX w.; przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Marca 1968 r.	Uczeń: przedstawia wpływ rywalizacji wewnątrz PZPR w latach 60. XX w. na wydarzenia Marca 1968 r.; ocenia znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich z 1965 r.; ocenia, w jakim stopniu Władysław Gomułka spełnił nadzieje Polaków związane z objęciem przez niego władzy.	Uczeń: wyjaśnia, co to było poselskie koło „Znak”, i przedstawia jego działalność, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.

Temat lekcji	Ocena				
17. PRL w okresie rządów Edwarda Gierka	Uczeń: wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Grudnia 1970 r.; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Czerwca 1976 r.; wymienia przykładowe organizacje opozycyjne działające w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w. (KOR, ROPCiO, WZZ); wymienia przykłady działań środowisk opozycyjnych w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w.	Uczeń: wymienia cele polityki gospodarczej ekipy Edwarda Gierka i podaje przykłady jej realizacji; wymienia zmiany wprowadzone do konstytucji w 1976 r.; przedstawia cele działań organizacji opozycyjnych w Polsce w latach 70. XX w.; wyjaśnia, jakie znaczenie miał wybór kardynała Karola Wojtyły na papieża.	Uczeń: przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Grudnia 1970 r.; przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń Czerwca 1976 r.; charakteryzuje politykę gospodarczą ekipy Gierka; wymienia organizacje opozycyjne działające w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w.; przedstawia cele działań tych organizacji; charakteryzuje działalność środowisk opozycyjnych w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w.	Uczeń: ocenia politykę gospodarczą ekipy Gierka; charakteryzuje przemiany ustrojowo-administracyjne z okresu rządów Edwarda Gierka; wyjaśnia, jakie sukcesy Polaków i dlaczego wykorzystywała propaganda lat 70. XX w.; wyjaśnia, który nurt działalności opozycyjnej władze PRL zwalczały najbardziej i dlaczego; wyjaśnia, jakie znaczenie miała pierwsza pielgrzymka papieża Jana Pawła II do Polski.	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego fiat 126p stał się symbolem epoki Edwarda Gierka; porównuje formułę wystąpień społecznych z lat 1970 i 1976 ze strajkami z 1980 r.

Temat lekcji		Ocena			
18. Narodziny Solidarności i czas stanu wojennego	Uczeń: wymienia przykładowe przyczyny i skutki strajków z 1980 r. wymienia przykładowe ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego; podaje przykłady represji wobec działaczy opozycji i osób ją wspierających w trakcie i po zakończeniu stanu wojennego.	Uczeń: przedstawia działalność NSZZ „Solidarność”. przedstawia relacje między władzami PRL a NSZZ „Solidarność”; przedstawia reakcję działaczy „Solidarności” na wprowadzenie stanu wojennego.	Uczeń: przedstawia przyczyny, przebieg i skutki strajków z 1980 r. wymienia ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego; przedstawia reakcję państw zachodnich na wprowadzenie w Polsce stanu wojennego; charakteryzuje rolę Kościoła w trakcie stanu wojennego.	Uczeń: przedstawia struktury NSZZ „Solidarność”. ocenia, jak ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego, wpłynęły na życie codzienne obywateli; ocenia legalność i zasadność wprowadzenia stanu wojennego.	Uczeń: przedstawia ocenę stanu wojennego w literaturze polskiej i filmie polskim, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.
	IV. Polska i świat na przełomie XX i XXI w.				
19. Kryzys w ZSRS	Uczeń: wymienia reformy przeprowadzone w ZSRS przez Michaiła Gorbaczowa; wyjaśnia terminy: pierestrojka i głasnost.	Uczeń: wymienia trudności gospodarcze ZSRS na przełomie lat 70. i 80. XX w.; wymienia przyczyny kryzysu wewnętrznego w ZSRS; wymienia przyczyny i skutki interwencji radzieckiej w Afganistanie.	Uczeń: charakteryzuje gospodarkę ZSRS na przełomie lat 70. i 80. XX w.; charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Michaiła Gorbaczowa.	Uczeń: charakteryzuje konflikty narodowościowe w ZSRS; wyjaśnia przyczyny i ocenia skutki interwencji radzieckiej w Afganistanie.	Uczeń: przedstawia podłoże i konsekwencje konfliktów etnicznych w ZSRS w 2. połowie lat 80. i w latach 90. XX w.

Temat lekcji	Ocena				
20. Upadek PRL	Uczeń: wymienia problemy gospodarcze Polski w latach 80. XX w.; wymienia zmiany ustrojowe, do których doszło w Polsce w wyniku decyzji podjętych w trakcie obrad Okrągłego Stołu.	Uczeń: przedstawia relacje między władzą a opozycją po stanie wojennym; wymienia zmiany, do których doszło w Polsce w wyniku decyzji podjętych w trakcie obrad Okrągłego Stołu; wymienia kolejne zmiany ustrojowe z lat 1989–1990.	Uczeń: charakteryzuje sytuację gospodarczą w Polsce w latach 80. XX w.; charakteryzuje obrady Okrągłego Stołu.	Uczeń: wyjaśnia, co wpływało na zmianę stosunku władzy do opozycji; ocenia realizację ustaleń Okrągłego Stołu.	Uczeń: wyjaśnia, genezę i znaczenie pojęć: wybory kontraktowe i sejm kontraktowy.
21. Jesień Narodów i rozpad ZSRS	Uczeń: pokazuje na mapie państwa, które powstały po 1989 r.; wymienia przyczyny i etapy rozpadu ZSRS; charakteryzuje przemiany z lat 1989-1990 w Czechosłowacji.	Uczeń: charakteryzuje przemiany z lat 1989–1990 w NRD i Rumunii; wymienia przyczyny i skutki wojen czeczeńskich; wymienia przyczyny i etapy rozpadu Jugosławii.	Uczeń: charakteryzuje sytuację w krajach bloku wschodniego w latach 70. i 80. XX w.; porównuje przemiany z lat 1989-1990 w Czechosłowacji, NRD i Rumunii.	Uczeń: przedstawia proces rozpadu ZSRS; przedstawia proces rozpadu Jugosławii; wyjaśnia konsekwencje rozpadu ZSRS i Jugosławii.	Uczeń: przedstawia proces upadku komunizmu na Węgrzech lub w Bułgarii, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.

Temat lekcji	Ocena				
22. III Rzeczpospolita. Polska w integrującym się świecie	Uczeń: wymienia przykładowe partie polityczne powstałe w Polsce po 1989 r.; wymienia zasady konstytucji z 1997 r.; wymienia problemy III Rzeczypospolitej; pokazuje na mapie sąsiadów III RP w XXI w.; wymienia organizacje, których członkiem stała się Polska na przełomie XX i XXI w.; wymienia konsekwencje przemian gospodarczych przeprowadzonych w Polsce w latach 90. XX w.	Uczeń: charakteryzuje sytuację w Polsce na początku lat 90. XX w.; charakteryzuje przemiany składu polskiego sejmu na przełomie XX i XXI w.; wymienia problemy gospodarki polskiej w latach 90. XX w.; wymienia kierunki polskiej polityki zagranicznej na przełomie XX i XXI w.; wymienia porażki i sukcesy polskiej polityki zagranicznej po 1989 r.	Uczeń: charakteryzuje scenę polityczną w Polsce na początku lat 90. XX w.; wyjaśnia, co wpływało na skład polskiego sejmu na przełomie XX i XXI w.; przedstawia problemy III Rzeczypospolitej; charakteryzuje sytuację gospodarczą Polski w latach 90. XX w.; przedstawia proces wejścia Polski do NATO; przedstawia proces integracji Polski z Unią Europejską.	Uczeń: przedstawia bilans przemian w Polsce po 1989 r.; ocenia proces lustracji i dekomunizacji przeprowadzany w Polsce po 1989 r.; przedstawia bilans przemian gospodarczych w Polsce po 1989 r.; ocenia konsekwencje przemian gospodarczych w Polsce po 1989 r.; charakteryzuje polską politykę zagraniczną po 1989 r.	Uczeń: przedstawia zmiany gospodarczo-społeczne, które zaszły po 1989 r. w jego regionie; wyjaśnia, dlaczego w 1990 r. doszło do podpisania układu granicznego z RFN, mimo że RFN uznała polską granicę zachodnią w 1970 r., korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.

